

ΝΕΟΙ ΑΡΧΟΜΟΙ

ΑΘΗΝΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1941 ΑΡΙΘ. 44

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Πρόεδρος
ΕΠ. ΧΑΡΙΛΑΟΣ πρώην ύπουργός

Αντιπρόεδρος
Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ αντιστράτηγος.

Ι Δ Ρ Υ Τ Α Ι

ΑΓΓΕΛΟΣ ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ—ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ—ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ—ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ—ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ—† ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ—ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ—ΑΡ. ΚΟΥΖΗΣ—Κ. ΜΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ † ΜΕΝΕΛΛΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ—ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ—ΜΙΧΑΗΛ ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ—ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΤΑΘΑΤΟΣ—ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ. ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 84 — ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 32-633

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 84

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1941

ΕΤΟΣ 4ον

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 44

= ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 32-633 =

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧ. 60

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Η ΤΕΧΝΗ»
Πλατεία Αγ. Θεοδώρων Σκουλερίου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ν. Π. Αποστολόπουλος — Αλ. Ιατρίδης — Ν. Χαρίλαος.

(Τὸ περιοδικὸν δεσμεύεται ἀπέναντι τρίτων διὰ τῆς σφραγίδος αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς.)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ὁ Νεοπλατωνικὸς Φιλόσοφος Μυστρᾶ, ὑπὸ Λεωνίδα Τριῆρη. Ὁ Ραγκαβῆς περὶ τοῦ Σλήμανν, ὑπὸ Ν. Π. Αποστολοπούλου. Κυριακὴ πρωτ., ὑπὸ Κ. Μ. Γερυνίου. Ἡ Γεσθημανῆ, ὑπὸ Β. Σπαθοπούλου. Ὀνειροκόλημα, ποίημα, Νέμου Ἀνέμου. ΧΡΟΝΙΚΑ: ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ γεγονότα τοῦ λήξαντος μηνός. Δημήτριος Πατροκόκκινος. Σχολή Βιομηχανικῶν Σκουδῶν.

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 44 ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1941

ΓΡΑΦΕΙΑ:
ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 84
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 32-633

Ο ΝΕΟΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΤΟΥ ΜΥΣΤΡΑ

Κάθε ἐποχὴ πρὶν θεμελιωθῆ ὁ πολιτισμὸς τῆς, καὶ προοῦ καθιερωθῶν τὰ σχέδια, ποῦ ἡ Εἰμαρμένη θὰ τῆς τάξῃ νὰ πραγματοποιήσῃ, ἐμφανίζει τοὺς προφήτας τῆς, θεοπνεύστους ἀνθρώπους, ποῦ μὲ τὴ γνώσιν καὶ τὴν πίστιν ξεκινοῦν καὶ σὰν νέοι μεσαι ἀφοῦ σπείρουν τὸ σπόρο τῆς νέας θρησκείας, ἀνεβαίνουν ὕστερα τὸ σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου τους καὶ πεθαίνουν βέβαιοι πῶς κάποια μέρα οἱ ἀνθρώποι θὰ θερίσουν τὸν καρπὸ τῶν διδασμάτων τους. Εἶναι οἱ ἱεραπόστολοι, ποῦ τὰ ἴχνη τους ἐπάνω στὴ γῆ ἀποτελοῦν τὸ τυπικὸν εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐργαστοῦν οἱ λαοί, αὐτοὶ οἱ αἰώνιοι δημιουργοὶ καὶ ἐξολοθρευταὶ μέχρις οὔτου νὰ βρεθῆ ἡ Ἀλήθεια.

Κοντὰ σ' αὐτοὺς ὅμως θαυμάζει κανεὶς καὶ τιμᾶ καὶ ἄλλους ἀκόμα, ἐκείνους ποῦ στὸ τέλος κάθε ἀναζητήσεως, στὸ τέλος κάθε πολιτισμοῦ καὶ δημιουργίας, φύλακες τῆς πείρας καὶ τῆς σοφίας τῶν λαῶν ἔρχονται νὰ κατατάξουν, νὰ συνοψίσουν καὶ νὰ σφραγίσουν μὲ ἱερὴ σφραγίδα τὰ ἀνώτατα ἰδεώδη τῆς ἐποχῆς τους τελειοποιημένα. Οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ εἶναι ἡ ἐνσαρκωμένη ἔκφρασις μιᾶς ὁλοκλήρου περιόδου καὶ ἐποτελοῦν τὸν παλμὸ τῆς σοφίας αἰῶν καὶ αἰώνων.

Ἐνας τέτοιος πνευματικὸς ὑπεράνθρωπος ποῦ ἔζησε στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς Βυζαντινῆς περιόδου, φύλακας καὶ ἐρμηνευτὴς τοῦ πολιτισμοῦ τῆς, ποῦ ἐπλησίασε μὲ τὸ σεβασμὸ τοῦ μεγάλου γνώστου τὸ τελειοποιημένο πλέον οἰκοδόμημα τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐτράβηξε κάτω ἀπὸ τὸ ράσο του τὸ κλειδί γιὰ νὰ τὸ κλείσῃ γιὰ πάντα, γιὰτὶ δὲν χρειαζόταν τίποτε ἄλλο νὰ προστεθῆ, ἦταν ὁ νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος Πλήθων, ποῦ ἔζησε τὰ περισσότερα χρόνια του στὴ Λακεδαίμονα καὶ ποῦ ἡ φωνὴ του πλανιέται ἀκόμα στὰ ἐρειπωμένα παλάτια τῶν Παλαιολόγων, στὸ Μυστρᾶ.

Τὸν εἶπαν Πλάτωνα τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, τὸν ὠνόμασαν νομοθέτη ἀπ' τὸ Σόλωνα καὶ τὸ Λυκούργου ἀνώτερο καὶ τοῦ ἔδωσαν καὶ ἄλλους ἀκόμα τίτλους τιμητικούς.

Ἄλλὰ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ὑπέθεσαν ὅτι ἦταν ἕνας φιλόσοφος μὲ δημιουργικὰς προσπάθειες, ποῦ θέλησε δόγματα καὶ ἀλήθειες τῆς κλασικῆς ἐποχῆς νὰ τὰ ἐφαρμόσῃ στὸ Βυζαντινικὸ κράτος, ποῦ τότε κλονιζόταν καὶ ἦταν ἔτοιμο ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ καταρρεύσῃ. Αὐτὸ ὅμως εἶναι μᾶλλον ἕνα λάθος. Καὶ ἂν ἀκόμη καὶ ὁ ἴδιος ὁ μέγας σοφὸς τὸ ἐπίστευε καὶ αὐτός, ἴσως θὰ ἔκαμε λάθος. Γιατὶ οἱ προφῆτες καὶ οἱ ἱεραπόστολοι μιᾶς ἐποχῆς, αὐτοὶ ποῦ ξεκινοῦν μὲ δημιουργικὴ ἀποστολή, ποτὲ δὲν ἀποτυγχάνουν. Καὶ ὁ Πλήθων ἂν τὸν ὑπολογίσωμε σὰν ἕνα τέτοιον, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ποῦμε πῶς ἀπέτυχε. Ὁ Πλήθων ὅμως, ἦταν ἕνας μέγας νοῦς, ποῦ ἦρθε στὸ τέλος μιᾶς ἐποχῆς καὶ ἀποτελοῦσε τὴν ἐνσαρκωμένη ἔκφρασιν τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ.

Διέγραψε μὲ τὸ κήρυγμά του τὴν οὐσίαν τῆς μετακλασικῆς αὐτῆς περιόδου.

δου έσφράγισε δέ σέ ιερέσ παρακαταθήκες 'Αρχές που συνέδεσαν την Αρχαία 'Ελληνική ιδρότητα με τὸ συναισθηματικό στοιχείο τοῦ αναγεννημένου πολιτισμοῦ τοῦ Μεσαίωνα.

Δέν ήταν λοιπόν ὁ σοφὸς που ήθελε νά δημιουργήσῃ, ἀλλά ὁ σοφὸς που ήθελε νά κατατάξῃ καί νά διατηρήσῃ. Γι' αὐτὸ καί τὸ κήρυγμά του ἀκούστηκε μάταια ἀπὸ τοὺς Παλαιολόγους, ἔτσι σάν ἕνας ἀνίλαλος μάλλον περασμένων χρόνων, παρά σάν κάτι καινούργιο. Αὐτὸ ὅμως δέν ἔχει σημασία.

'Ο Μυστράς, τότε ἦ'αν ἕνα σοβαρὸ κέντρο τοῦ Βυζαντίου, τόσο που φαινόταν πῶς ἂν ἔπεφτε ἢ πρωτεύουσα, ἀπὸ ἐκεῖ καί πάλι θά φύτρωναν τὰ φύτρα τοῦ Βυζαντινοῦ 'Ελληνισμοῦ. 'Ο Πλήθων τὸ εἶδε σάν ἕνα ἀγνὸ κομμάτι κατάλληλο γιὰ τὸ κήρυγμά του καί ἐπὶ πλέον σάν ἕνα μέρος που ὀπωσθήπατε θά ἐπιζοῦσε ὄλου τοῦ ἄλλου κράτους, ἐξ αἰτίας τῆς γεωγραφικῆς του θέσεως.

'Ακριβῶς ὅμως, ὁ Μυστράς δέν ήταν ὅπως ἀπεδείχθη, παρά μόνον ὁ πρόσφορος τόπος που ἐκεῖ μόνον θά μπορούσαν ν' ἀνακεφαλαιωθοῦν ἀνεπιρέαστα ὅσα τὸ Βυζαντινὸ κράτος ἐπὶ δεκαετηρίδας γονιμοποίησε καί προσέφερε πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. 'Η Λακεδαίμων στὸ Μυστρά, ἔκρυβε ὄλο τὸ φυλετικὸ καί ἀρκετὸ ἀπὸ τὸν πνευματικὸ ἀριστοκρατισμὸ τοῦ Βυζαντίου καί μακριὰ ὅπως ἦταν ἀπὸ τὸ κέντρο δέν εἶχε προσβληθῆ ἀπὸ τὸν κακὸ σχολαστικισμὸ καὶ τὸν ἀντικλασικὸ χριστιανισμὸ που εἶχε θίξει καί τὸν μεγάλον ἐκεῖνο σοφὸ, τὸ Γεννάδιο Σχολάριο. 'Ο Μυστράς λοιπόν ἦταν ὁ κατάλληλος τόπος γιὰ τὴν πνευματικὴ καί ἠθικὴ ἀνακεφαλαιώσι ὅπως τὴν ὠνομάσαμε, τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς.

Τὸ περίφημο βιβλίον τοῦ Πλήθωνος «Νόμοι» καί μόνον αὐτὸ, εἶναι ἡ ὠραιότερα περίληψις τῶν πραγματώσεων τοῦ δύνοντος πλέον Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ. 'Ὅσονδήποτε καί ἂν ἐπιέζετο εἰς τὸ σύγγραμμα ἐκεῖνο ὁ χριστιανισμὸς καί ὅσονδήποτε καί ἂν ὁ ἴδιος ὁ Πλήθων ἐξεφράζετο κατ' αὐτοῦ, οὐσιαστικὰ πούθεν ἄλλοῦ, μέχρι τότε, δέν διεγράφετο συνηνωμένη ἢ χριστιανικὴ ἰδέα με τὸς ἰδέας τοῦ Πλάτωνος, τῶν Στωϊκῶν καί τῆν θρησκείαν τοῦ Ζωροάστρου, κατὰ τὸσον ἀρχιτεκτονικὸν τρόπον, που μελετηταί καλῆς πίστεως πρέπει νά ἀναγνώριζον. Καί ἀπεδείχθη ἔτσι, ὅτι τὸ Βυζαντινὸν εἶχε δημιουργήσῃ τὴν γέφυραν γιὰ νά περάσῃ τὸ κλασικὸν Πνεῦμα πρὸς τὴν Μεσαιωνικὴν ἐποχὴν με τρόπον ὥστε καί ἡ 'Αλήθεια νά μεταλαμπαδευθῆ, ἀλλά καί αἱ νέαι ἀρχαὶ νά μὴ θιγοῦν. 'Ας προσθέσωμε δέ, εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ πῶς ἡ 'Ιταλία μάλλον εἶναι ἢ χώρα που ἐδέχθη τὴ μεταλαμπαδεύσει, ὅπως καί πολλές ἄλλες φορές συνέβη.

'Αλλά ἡ ἱστορία εἶναι πλέον διδακτικὴ, διὰν ἀνακαλεῖται στὴ μνήμη ὡς παράδειγμα καί ζητοῦνται οἱ ἀναλογίαι τῆς μετὰ τὴ σύγχρονη ἱστορία.

'Αραγε, μήπως καί σήμερα που συγκλονίζεται ἡ ἀνθρωπότης καί οἱ ἀνθρώποι, οἱ ἴδιοι ἐξολοθρευταί τῶν δημιουργημάτων τῆς, ζητοῦν ἕνα νέο φῶς μήπως τάχα κάτω ἀπὸ τὸν θάρυτον τῶν μηχανῶν καί τὴ διανοητικὴ ὑπερέντασι, διακρίνεται κανένας μέγας νοῦς, ἐνσάρκωσις ἑνὸς πολιτισμοῦ που δύνει, ἕνας νοῦς που παρουσιάζει τὸν ἀπολογισμὸ τῶν τελευταίων ἑκατονταετηρίδων καί που αὔριο θά κλείσῃ τὰ μάτια κρατῶντας ἀνοιγμένο στὴν πρώτη σελίδα τὸ νέο βιβλίον τῆς ἀνθρωπότητος, γιὰ νά γραφοῦν τὰ θαύματα ἑνὸς νέου μεγαλυτέρου πολιτισμοῦ ; 'Ας τὸν ἀναζητήσωμε συγχρονισμένον μετὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ μας που δύνει καί ὄχι ἀκαδημαϊκὸ φιλόσοφο σάν τὸν Πλήθωνα, ὅς τὸν ἀναζητήσωμε νευρώδη, δυναμικόν, κολοσσιαίας διανοητικῆς συγκεντρώσεως καί ὅς τὸν ἴδοῦμε νά κρατᾷ τὸν δαυλὸν καί νά φωτίζει τὸν κλονιζόμενον πολιτισμὸν τοῦ παρελθόντος. 'Η μορφή μας κάτω ἀπὸ τὴ λάμπη δέν πρέπει νά δείξῃ κανένα μορφασμὸν ταραχῆς, γιατί ἡ ἀλήθεια καί τὰ πεπωμένα ποτὲ δέν κατανοοῦνται μετὰ τὸ συναισθηματισμὸ. 'Ενας πολιτισμὸς χάνεται, ἀλλά τὰ ἐρείπια φωτίζει ἡ Χαραυγὴ ἑνὸς νέου, μεγαλυτέρου.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΤΡΙΗΡΗΣ

Ο ΡΑΓΚΑΒΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΛΗΜΑΝΝ

Υπό Ν. Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ 1936 ὁ καθηγητὴς κ. 'Ερνέστος Μάγιερ, ἐξέδωκεν γερμανιστὶ ἕνα σχετικῶς ὀγκώδη τόμον φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν «'Αλληλογραφία 'Ερρίκου Σλήμανν».

Τὸ ἔργον περιλαμβάνει ἐπιστολάς τοῦ Σλήμανν πρὸς τὸς ἀδελφὰς του καί πρὸς οἰκεῖα ἐν Γερμανίᾳ πρόσωπα. Τοῦ ἔργου προτάσεται πρόλογος γραφείν ὑπὸ τοῦ Doërfeld, ἀλλὰ καί βιογραφία τοῦ Σλήμανν, ἣτις ἴσως εἶναι—παρ' ὅλην τὴν συντομίαν τῆς ἢ καλητέρα τῶν βιογραφίων τοῦ Σλήμανν. Ἐκ τοῦ ἐπιτυχοῦς δέ αὐτοῦ βιογραφικοῦ σημειώματος, μᾶς παρέχεται ἡ ἐλπίς ὅτι ἐνδέχεται ἢ ἤδη παρὰ τοῦ κ. Μάγιερ παρασκευαζομένη νέα βιογραφία τοῦ Σλήμανν νά εἶναι ἀρτία καί ὀριστική. 'Η ἐπιμέλεια μετ' ἧς ἐγράφη τὸ ἀνωτέρω βιβλίον εἶναι μοναδική. 'Ο κ. Μάγιερ κατέβαλεν κόπους διὰ νά εὔρη πᾶν τὸ ἐν Γερμανίᾳ σχετικὸν πρὸς τὸν Σλήμανν, ἀλλὰ καί δαπάνας διὰ νά ἐξαγοράσῃ τινὰς ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ὅς ἀναφέρομεν ἀνωτέρω. Ἐλθὼν δέ κατόπιν ἐν 'Ελλάδι κατεπλάγη ἰδὼν τὸ ἀρχεῖον τοῦ Σλήμανν. Καί τότε ἔλαβεν τὴν ἀπόφασιν περὶ νέου ἔργου, ὅπερ ὀλοφύχως τοῦ εὐχόμεθα νά ἔχη ὄσον ἐπιτυχίαν θά τοῦ ἐξασφάλισῃ ἢ πίστις ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Σλήμανν εἶναι μία ραψωδία, μία συνέχεια τοῦ Ω τῆς 'Ιλιάδος καί τοῦ Ω τῆς 'Ὀδυσσεΐας.

Διότι ἕνας ὀμηρικὸς ἦρως ἦτο καί αὐτός, που χρονολογικῶς καθυστέρησεν ἢ ἔλευσις του. 'Αλλὰ ἄλλο καθυστέρησις καί ἄλλο ἀπουσία. 'Εάν ἀπουσίαζεν θά ἀπέμεινεν ἀσυμπλήρωτος ἡ 'Ιλιάς καί ἡ 'Ὀδύσεια.

'Ο κ. Μάγιερ δέν εὔρεν ἐνταῦθα ἐν ζωῇ τὴν χήραν τοῦ Σλήμανν. Ταύτην ἐπρόλαβεν ζῶσαν ἕτερος βιογράφος τοῦ Σλήμανν ὁ κ. Λοῦτβιχ. Ἐπὶ ὀκταήμερον διήλθεν πολλὰς ὥρας συνομιλῶν μετ' αὐτῆς. Μαζὶ ἐπεπλήθησαν τὴν ἐν τῷ Μουσείῳ αἰθουσαν τῶν Μυκηνῶν καί μαζὶ ἐξέδραμον εἰς Μυκῆνας. Ἐπειγόμενος δέ νά μεταβῆ εἰς 'Αγκυραν ἵνα γνωρίσῃ τὸν Μουσταφᾶ Κεμάλ καί βιογραφίσῃ αὐτόν, ἔφερον ἐνταῦθα τηλεγραφικῶς τὴν γραμματέα του ἣτις φιλοτίμως εἰργάσθη, διὰ νά ἀντιγράψῃ ἐπιστολάς ἢ σελίδας ἀπὸ τα ἄπειρα τετράδια ἅτινα ἀποτελοῦν τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Σλήμανν.

Δεδομένου δέ ὅτι ἡ γλωσσομάθεια τῆς δέν ἦτο ἐπαρκῆς, τὴν ἐβοήθησεν εἰς γνώστης τῆς ἀραβικῆς ὑκάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν, ὡς καί ἄλλα πρόσωπα γνωρίζοντα γλώσσας ὅς αὕτη ἡ γνῶσις.

Τὸ ἔργον τοῦ κ. Λοῦτβιχ εἶναι ἐπιτυχὲς ἀπὸ ἀπόψεως ἀφηγήσεως τῶν γεγονότων καί τοποθετήσεως τῶν χρονολογιῶν. Ἄλλὰ ὁ κ. Λοῦτβιχ ἀποτυγχάνει ἀποκαλῶν «χρυσοθήραν» τὸν Σλήμανν, ἐνῶ ὁ Σλήμανν δέν εἶ-

χεν ως ιδανικόν τόν χρυσόν, αλλά τήν ἐπιστήμην. Εὐτυχῶς καί ὁ κ. Μάγιερ διαφωνεῖ πρὸς τόν κ. Λοβτβιχ ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ὁ Σλήμανν εἰς ἡλικίαν 8 ἐτῶν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν πατέρα του ὡς δῶρον ἓνα βιβλίον μὲ εἰκόνας ἐκ τῆς γενικῆς ἱστορίας καὶ ἔριψεν τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς καιομένης Τροίας, καὶ ἠρώτησεν τὸν γενήτορα πῶς ἦτο δυνατόν νὰ καταχωθῆ μία πόλις μὲ τείχη ἰσχυρά

Ἡ εἰκὼν τῆς καιομένης Τροίας γεννᾷ εἰς τὴν ἀνήσυχον παιδικὴν φαντασίαν του τὸ ὄνειρον νὰ ἐνεργήσῃ ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφάς

Ὑπο αὐτοῦ τοῦ ὄνειρου τὴν ἐπίδρασιν ἠργάσθη καὶ ἐσχημάτισεν περιουσίαν, παρέχουσαν πρὸς αὐτὸν τὴν δυνατότητα νὰ ἐργασθῆ ἐπισημονικῶς.

Αἱ δυσχέρειαι τῆς ζωῆς ἅς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐγνώρισεν δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ γίνῃ ἐπιστήμων. Πλὴν καίτοι στερούμενος ἐπισημονικῶν γνώσεων, ἐπραγματοποίησεν τὸ ὄνειρόν του : Ἐξυπηρέτησεν τὴν ἐπιστήμην ὅσον ἐλάχιστοι.

Καὶ ἐν πρώτοις ἐρωτᾶται : Ποῖαι ἦσαν αἱ γνώσεις του ; Εἰς τὸ Νοϊστρέιλιτς (πρωτεύουσαν τοῦ Μεκλεμβούρνου Στρέιλιτς) λέγεται σήμερον «Σλημάνειον γυμνάσιον» τὸ γυμνάσιον εἰς τὸ ὁποῖον ἐφοίτησεν, καὶ ἔχει εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Σλήμαν τὴν προτομὴν.

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ γυμνάσιον ὁ Σλήμανν ἠκολούθησεν ἓνα ἔτος κλασσικῶν σπουδῶν καὶ σχεδὸν δύο ἔτη πρακτικῶν σπουδῶν. Ἡ μεταγραφὴ του εἰς τὰς πρακτικὰς σπουδὰς ἐγένετο διὰ λόγους οικονομίας. Αἱ κρίσεις τῶν καθηγητῶν διὰ τὰς ἐκθέσεις του ἐπαινετικά καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν. Ἄλλα προσετίθετο ἡ παρατήρησις ὅτι ἡ σκέψις του δὲν ἦτο εἰσέτι καθαρὰ.

Τὸ 1836 διακόψας τὰς σπουδὰς του, λαμβάνει πιστοποιητικὸν τὸ ὁποῖον λέγει ὅτι ἔκαμε τὸ πᾶν διὰ νὰ εὐχαριστῆ τοὺς καθηγητάς του, ὅτι εἶχεν γνώσεις ἐγκυκλοπαιδικὰς, ἀλλὰ τοῦ ἔλειπεν ἀκόμη ἡ σαφήνεια τῆς ἀντιλήψεως.

Ἦτο 14 ἐτῶν ὅταν ἡ καταστροφὴ τῆς οἰκογενείας του τὸν ἤγαγεν πρὸς τὴν διακοπὴν τῶν σπουδῶν του καὶ πρὸς τὴν θέσιν ὑπαλλήλου παντοπωλείου.

Οὐδεὶς προέβλεπεν τότε ὅτι θὰ ἦρχετο ἡ στιγμή καθ' ἣν εἰς αὐτὸ τὸ παντοπωλεῖον τῆς πόλεως Φύρστεμπεργκ, θὰ ἐνετοιχίζετο πλάξ ἣτις ἀναφέρει ὅτι ἐκεῖ ὑπηρέτησεν ὁ Σλήμανν

Καὶ ἔτι περισσότερο δὲν ἐφαντάζετο εἰσέτι κανεὶς ὅτι ἐν ἔτει 1880 ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Λειψία «Ξενοδοχείου τῆς Πρωσσίας» θὰ ὑπέβαλεν πρὸς τὸν Σλήμανν ὠρισμένην παράκλησιν.

Τὸ κτίριον τοῦ ἐν λόγῳ ξενοδοχείου ἐχρησίμευσεν ὡς κατοικία τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τὸ 1813 ὅτε ἐγένετο ἡ μάχη τῶν Ἑθνῶν. Εἰς ἓνα τζάμι ὁ Μέγας Ναπολέων εἶχεν χαράξει μὲ διαμάντι τὴν ὑπογραφήν του. Ὁ ξενοδόχος παρεκάλεσεν τὸν Σλήμανν νὰ ὑπογράψῃ μὲ διαμάντι κάτω ἀπὸ τὸν Ναπολέοντα, καὶ ἔτσι τὸ τζάμι αὐτὸ τὸ τιμοῦν αἱ ὑπογραφαὶ δύο κορυφῶν τοῦ 19ου αἰῶνος

Ἄλλὰ ἅς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ παντοπωλεῖον (ὅπου ὁ Σλήμανν ὑπηρέτησεν ἀπὸ τοῦ 14ου μέχρι τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας του).

Ἐνα βράδυ ἓνας ἄνθρωπος εἰσηλθὼν, ἐκάθησεν καὶ ἤρχισεν παραγ-

γέλων ποτά. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν δὲ αὐτῶν ἀντὶ νὰ τραγουδήσῃ, ἤρχισεν νὰ ἀπαγγέλλῃ στίχους τοῦ Ὀμήρου. Ὄνομάζετο Wölerl. Ἦτο ἀποτυχημένος σπουδαστὴς γυμνασίου, ἐξελιχθεὶς εἰς μυλωθρόν.

Ἐνῶ δὲ ἀπήγγελεν, ὁ μικρὸς Σλήμανν τὸν παρηκολούθη μὲ ἄκραν προσοχὴν. Καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματός του, ἤρχισεν νὰ κερνᾷ ποτὰ πρὸς τὸν Wölerl διὰ νὰ τὸν κἀνῃ νὰ ἐξακολουθῆ ἀπαγγέλλων. Καὶ ὅτε ὁ ἀπαγγέλων κἀποτε ἀπηλθεν, ὁ Σλήμανν ἀνελύθη εἰς δάκρυα λέγων «αὐτὰ εἶναι γιὰ μένα ... ὄχι τὸ μπακάλικο».

Τὸ Wölerl ὄχι μόνον δὲν τὸν ἐλησμόνησεν ποτέ, ἀλλὰ τοῦ ἄφισε καὶ 10.000 φράγκων διὰ τῆς διαθήκης του.

Εἰς τὸ παντοπωλεῖον ἠργάσθη ὁ Σλήμανν ἀπὸ τοῦ Πάσχα τοῦ 1836 μέχρι τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1841.

Μεταβαίνει κατόπιν εἰς τὸ Rostock ὅπου σπουδάζει τὴν λογιστικὴν. Ἐδῶ ἀποκαλύπτεται ἡ πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς ἄκρα κλίσις του. Ἦτο εἰς θέσιν νὰ πολλαπλασιάσῃ ἀπὸ μνήμης 4 ἀριθμοὺς ἐπὶ τεσσαρῶν. Ὁ ἴδιος ἔλεγεν : «Δὲν τὸ θεωρῶ κατόρθωμά μου αὐτό. Βλέπω μίαν πλάκην εἰς τὴν μνήμην μου καὶ ἐκεῖ τοὺς καταστρώνω.»

Ὅταν δὲ ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ συνεδέθη μετὰ τοῦ γερμανοῦ ἀστρονόμου Ἰουλιου Σμίτ, διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν ἐζήτηε ἀπὸ τὸν Σμίτ μίαν ξεκούρασιν ἀπὸ τὰς ὁμηρικὰς μελέτας. Καὶ ἡ ξεκούρασις αὕτη συνίστατο εἰς τὸ νὰ τοῦ ἀποστέλλῃ ὁ Σμίτ ἐρωτήματα ἐπὶ αστρονομικῶν ὑπολογισμῶν. Τὸ Σλήμανν τὸν διεσκέδαζεν αὐτὴ ἡ ἐργασία. Τὴν ἐξετέλει συνήθως τὴν νύκτα καὶ τὴν ἐπομένην ἐπέστρεφεν πρὸς τὸν Σμίτ τὰς λύσεις τῶν προβλημάτων.

Ἐν συνόλῳ ἐγνώριζεν νὰ ὀμιλῆ καὶ νὰ γράφῃ 18 γλώσσας.

Κατὰ τὴν ἐκμάθυσιν μιᾶς γλώσσης ἀπεστήθιζεν δύο ἔργα ἀπὸ τὴν φιλολογοῖαν τῆς. Οὕτω λόγου χάριν ὅταν ἐμάνθανε ἀγγλικά ἀπεστήθισεν ἓνα μυθιστόρημα τοῦ Ντίκενς καὶ ἓνα μυθιστόρημα τοῦ Οὐόλτερ Σκῶτ. Τὰ ἐνεθυμεῖτο δὲ φράσιν πρὸς φράσιν, καθ' ὅλην τὴν ζωὴν.

Κατὰ τὴν ἐκμάθυσιν τῆς γαλλικῆς ἀπεστήθισεν τὸ *Aventures de Télémaque* τοῦ Fénelon καὶ τοῦ Bernardin de Saint Pierre τὸ «Paul et Virginie».

Ἐπίσης ἀνεγίνωσκεν συντόμους ἀνθολογίας ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς γλώσσης ἣν ἐξεμάνθανεν.

Πλούσιον τὸν κατέστησεν κυρίως ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος. Ἐπρωμῆθευσεν πολεμικὰ εἶδη πρὸς τὸν Ρωσικὸν στρατόν. Κυρίως indigo (φυτὸν Ἰνδικὸν ἀποδίδον σκοῦρον μπλέ χρῶμα διὰ τὴν βαφήν τῶν μανδύων τοῦ στρατοῦ) μόλυβδον καὶ σαλπέτο (ὑλὴν ἐκκρηκτικὴν).

Ἀπὸ πρὶν πλουτίσθη ἡγάπα τὴν πολυτέλειαν. Ὁ ἔρωσ του πρὸς τὴν πολυτέλειαν ἐξικνεῖτο μέχρι σημείου ὥστε πρὶν γίνῃ πλούσιος, νὰ λέγῃ «δὲν εἶμαι πλούσιος ὥστε νὰ ἀγοράζω πράγματα φθηνὰ» δηλαδὴ ὄχι μακρᾶς διαρκείας. Ἴσως τὸ ἔλεγεν καὶ ἀπὸ ἀντίληψιν πρακτικὴν.

Ἡ καθημερινὴ του περιβολὴ εἶχεν ὡς ἀπαραίτητον ἐξάρτημα τὴν συνηθισμένην τότε χρυσοῦν ἄλυσον, ἡ ὁποία ἤρχιζεν δίκην περιλαιμίου καὶ ἐπιπτεν ἐπάνω εἰς τὸ γιλέκο του, διὰ νὰ καταλήγουν εἰς τῆς τσεπὰς τοῦ γιλέκου μιὰ ἐκάστη ἄκρα τῆς, ἐξ ὧν ἡ μία συνεδέετο μὲ τὸ ὠρολόγιον, ἡ δ' ἄλλη μὲ χρυσοῦν βαρύδια συγκρατοῦντα αὐτὴν ἐντὸς τῆς τσέπης.

Οι χοροί του Ίλιου Μελάθρου ήσαν πολυτελέστατοι ως και οι μικρότεροι τακτικά δεξιώσεις. Συνήθως παρευρίσκοντο ξένοι προσωπικότητες διερχόμενοι ἐξ Ἀθηνῶν, ἐπιφανεῖς ἄνδρες ἔχοντες τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν γνωρίσουν. Οἱ δὲ φιλοπερίεργοι Ἀθηναῖοι σχολιάζοντες ταῦτα ὑποπεύοντο ὅτι τὸ ζεθὸς Σλήμανν εἰδοποιεῖ τοὺς θυρωροὺς τῶν μεγάλων ξενοδοχείων νὰ τοὺς ἐξασφαλίζουν ξένους εἰς τοὺς χοροὺς! Ἰσοὺς ὁ πολὺ ἰδιόρρυθμος χαρακτήρ του, παρείχεν στάδιον εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν φαντασίαν. Εἰς ἕναν χορὸν βαθύπλουτος ξένη ἠξίωσεν νὰ παρευρίσκηται ἡ ἀστυνομία φοβουμένη διὰ τὰ κοσμήματά της. Ἡῖο ἢ Ἀμερικανὶς Leeland Staudfort.

Ἡ Κυρία Σλήμανν τὸ ἐθεώρησεν μειωτικὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὁ Σλήμανν ὅμως ἐνέδωσεν καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας Κοσσονᾶκος τοῦ ἐστειλεν δύο ἀστυνομικοὺς, οἵτινες παρέμειναν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Ίλιου Μελάθρου. Ἐκάστην Πέμπτην ἐδέχετο μετὰ τὸ φαγητόν. Κατὰ δὲ τοὺς θερινοὺς μῆνας (ποῦ ἡ οἰκογένειά του ἀπουσίαζε) αἱ μεσημβριναὶ Πέμπταις του συνίσταντο εἰς τὸ νὰ προστίθενται 10 πιάτα εἰς τὸ τραπεζεῖ διὰ δέκα τακτικοὺς καλεσμένους, οἵτινες καὶ ἂν δὲν μετέβαινον δὲν παρεξηγοῦντο.

Ἡ πρώτη ἐν Ἑλλάδι ἔλευσις του, τὸ 1859, αἱ ἄνευ πολλῆς σημασίας ἀνασκαφαὶ του εἰς τὸν Ἄετὸν τῆς Ἰθάκης, ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἔργου του «Ἰθάκη, Πελοπόννησος καὶ Τροία».

Ἐξ ἀφορμῆς αὐτῆς τῆς ἐργασίας τοῦ διδεται ὁ τίτλος ἐπιτίμου διδάκτορος ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Rostock τοῦ Μεκλεμβούργου Πλὴν ἡ μόνη ἀκαδημαϊκὴ μὲν φωνισ τοῦ Σλήμανν συνίστατο εἰς ἕνός περίπου ἔτους σπουδᾶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων κατὰ τὸ 1868. Τότε συνεδέθη μετὰ τοῦ μεγάλου Renan.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν τώρα τὸν ἰδιόρρυθμον αὐτὸν ἄνδρα πῶς τὸν εἶδεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ὁ Ραγκαβῆς

Ὁ Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς εἰς τῶν ἐπιφανεστέρων ἀνδρῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπεβίωσεν τὴν 16ην Ἰανουαρίου 1892. Ὁ Ραγκαβῆς κατέλειπεν 4 τόμους Ἀπομνημονευμάτων, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος καὶ ὁ δευτέρος ἐξεδόθησαν τὸ 1894 καὶ 1895.

Πλὴν ἀσφαλῶς ἐκ λόγων λεπτότητος πρὸς ἐπιζῶντα εἰσέτι πρόσωπα, ἡ οἰκογένειά του θανόντος μόλις ἐν ἔτει 1930 παρέδωκεν πρὸς τὴν δημοσιότητα τὸν τρίτον καὶ τὸν τέταρτον τόμον.

Εἰς τὸν τέταρτον τόμον ὁ Ραγκαβῆς (ὅστις πολλὰ ὕψηλά τῆς Πολιτείας κατακτῆσας ἀξιώματα, εἶχεν διατελέσει καὶ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον) ὁμιλεῖ κατ' ἐπανάληψιν περὶ τοῦ Σλήμανν. Αἱ πρὸς τὸν Σλήμανν σχετικαὶ σελίδες τῶν ἀπομνημονευμάτων ἠλκυσαν τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ προσθέσωμεν σχόλια εἰς αὐτάς, κινούμενοι ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὸν βίον τοῦ μεγάλου Σλήμανν εἶναι πολὺτιμον καὶ δεόν νὰ συλλέγεται μετὰ προσοχῆς Δυστυχῶς τὸ κείμενον τοῦ Ραγκαβῆ εἶναι σχετικῶς σύντομον, αἱ δὲ ὑποσημειώσεις ἄς προσθέτομεν εἰς αὐτὸ καίτοι ἀποτελοῦσαι ἀπολύτως ἐξηκριβωμένα γεγονότα, ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξαντλοῦν τὸ θέμα ὅπερ θίγει μίᾳ ἐκάστη.

Ὁ Ραγκαβῆς εἰς τὴν σελίδα 86 τοῦ 4ου τόμου ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐκ Παρισίων ἐπανόδου του τὸ 1873.

«Ἐν Παρισίοις εἶχον, μετὰ πλείστου ἐνδιαφέροντος ἀναγνώση.

» ὅσα αἱ ἐφημερίδες διηγῶντο περὶ τῶν ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφῶν τοῦ
» κ. Schliemann δι' ὃ καὶ ἅμα φθᾶς εἰς Ἀθήνας ἔσπευσα εἰς ἐπίσκεψιν
» τοῦ περιέργου ἀνδρός καὶ μετ' ἐνθουσιώδους θαυμασμοῦ εὔρον αὐτὸν
» ἐν τῷ μέσῳ χιλιάδων συντριμμάτων ἀγγείων καὶ ἄλλων ἀρχαίων
» ἀντικειμένων κατ' ἐμὲ ἀναμφισβητήτως τῶν πρώτων λειψάνων τῆς
» ὁμηρικῆς ἐποχῆς, δ' ὧν τὴν συγκόλλησιν καὶ τὴν ἀνακαίνησιν εἶχε
» συστήσῃ ὀλόκληρον ἐργαστάσιον, καὶ διηύθυνεν αὐτὸ μετ' ἀκαμά-
» του ζήλου καὶ ὀρθῆς κρίσεως, ὥστε κατήρτισεν μουσεῖον οὕτων
» ὀλόκληρον.

» Τὰς περιπετείας τῶν ἀνασκαφῶν, εἰς ἃς ἀφειδῶς ἐδαπάνησε
» μέρος τῆς μεγάλης περιουσίας του, ἐξέθεκεν ὁ ἴδιος εἰς σύγγραμμα
» γερμανιστὶ ἐκδοθέν, καὶ τούτου μοῖ ἐπρότεινε τὴν μετάφρασιν εἰς τὸ
» γαλλικὸν ἐπὶ 50 δρχ. τὸ φύλλον. Τὴν πρότασιν ἐδέχθη τὸσον προ-
» θυμότερον, καθ' ὅσον τὸ σύγγραμμα διηγουμένη τὸ ζήτημα τῆς θέ-
» σεως τῆς Τρωάδος ἦς καὶ αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς ἠμφισβητήθη ὑπὸ τῆς ἐφε-
» κτικῆς τῶν φιλολογικῶν Σχολῆς. Ἡρξάμην ἐπομένως τοῦ ἔργου αὐθι-
» μερόν καὶ ἀνά ἕν συνήθως φύλλον τὴν ἡμέραν μεταφράζων, ἐπερά-
» τωσα τὸ ἔργον τῇ 7ῃ Νοεμβρίου καὶ ταύτης τὸ εἰσόδημα ἔπεμψα εἰς
» Διδότῳ διὰ τῶν Ἀπάντων τὸν χάρτην.

» Ἐἴλωκον δὲ ὑπερτάτως τὸ ἐνδιαφέρον μου τὰ τε περιεχόμενα τοῦ
» βιβλίου καὶ τὰ πρωτοφανῆ ὕλικά σχόλια τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ἃ εἶχεν
» συγκομίσῃ ὁ λάτρης τῆς ἀρχαιότητος κ. Σλείμανν, (1) πολὺτιμα μὲν

(1) Ὁ κ. Σ. Μαρινᾶτος τοῦ διδοῖ ἐπιτυχῆ χαρακτηρισμὸν γράφων ὅτι «ἡ το
» ἐνθεος ἐρασιτέχνης ἐρευνητῆς ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι βαδίζει ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Ὀμή-
» ρου.» Καὶ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἀφ' ἑνός ἢ «ἐνθεος» αὕτη δύναμις του καὶ ἀφ' ἐτέρου
» τὸ ἐμπορικὸν τοῦ ἐπάγγελμα, σιδηρασθέντα ἀπέδωσαν τὸ κατ' ἐξοχὴν πρακτι-
» κὸν πνεῦμα τοῦ Σλήμανν. Εἰς τὸ ἀρχεῖον του ἀνέγνωσα ἐπιστολὴν τοῦ Σ. Ἀρι-
» στάρχῃ Μεγάλου Λογοθέτου τῶν Πατριαρχείων. Ὁ Ἀριστάρχης ἀπευθυ-
» νόμενος πρὸς τὴν Σοφίαν Σλήμανν ἐκφράζει τὸν θαυμασμὸν ὃν ἐπροξένησεν
» εἰς τὸν Μεγάλον Βεζύρην καὶ ἀνωτέρους κύκλους τῆς Κων)πόλεως ἡ ἀπαράμι-
» λος εὐχέρεια μεθ' ἧς ὁ Σλήμανν ὠμίλει τὴν τουρκικὴν καὶ τὴν ἀραβικὴν. Τὴν
» Τουρκικὴν τὴν ἐξέμαθεν ἐντὸς 6 ἐβδομάδων. Ἡ δισέλιδος αὕτη ἐπιστολὴ τοῦ
» Ἀριστάρχῃ εἶναι πλήρης ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸν «σοφόν» ἄνδρα.» Καὶ ὅμως
» ὁ σοφὸς αὐτὸς εἶχεν ὑποτάξει ὑπὸ πρακτικὴν τακτικὴν τὴν σοφίαν τῆς δια-
» νοίας του. Καὶ εἰπὼς ὅτι ἀπεβίωσε κατέλειπεν 30 μπαστούνια, 50 κοστούμια,
» 15 μαστίγια (διότι ἦτο ἀριστὸς ἵππεὺς) ἀπειρίαν ταξιδιωτικῶν necessaires, ἡ
» βιβλιοθήκη του, δὲν περιέκλειεν παρὰ περίπου τὰ ἐξῆς: τὴν σειρὰν τῶν ἀρ-
» χαίων συγγραφέων, πλῆθος λεξικῶν τῶν 18 γλωσσῶν, ἃς ἐγνώριζεν, τὸν μεγάλον
» γερμανικὸν ἐγκυκλοπαιδικὸν Μπροκχάουζ καὶ μίαν ἀτελείωτον σειρὰν Μπαίν-
» τεκερ δδηγῶν ὄλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου, ποῦ ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ τὸν μα-
» νιώδη αὐτὸν ταξιδιώτην.

Ἐκτὸς τοῦ Μπροκχάουζ εἶχεν ἐπίσης τὸ ἀνώτερον γερμανικὸν λεξικὸν
» «Ersol her à Grüber», τὸ Κοράνιον ὅπερ (ὅπως καὶ τὸν Ὀμηρον εἶχεν τελειῶς ἀ-
» ποστηθῆσαι.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην του ἔσπευσε πλήρης ἡ δωδεκάτομος σειρὰ τῶν «Ἀρα-
» βικῶν νυκτῶν» εἰς ἀραβικὴν ἔκδοσιν. Τοὺς 12 αὐτοὺς τόμους τοὺς ἐγνώριζεν τε-
» λειῶς ἀπ' ἑξῶ, θυνάμενος νὰ συνεχίξῃ ὅποιαν φράσιν καὶ ἂν ἀνεγίνωσκεν ὁ
» κρατῶν ἕναν τόμον αὐτὸ τοῦ συλλεκτικοῦ ἔργου.

Ἐπίσης ἦσαν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, οἱ ποιηταὶ τῆς προτιμῆσεώς του γάλλοι,
» ἀγγλοὶ, καὶ γερμανοὶ, κυρίως Ρακίνας, Κορνῆλιος Σαϊκσπηρ (πολλὰ ἔργα τοῦ
» ὁποῦ ἐγνώριζεν ἀπ' ἑξῶ), Γκαίτε, Σίλλερ, Λέσιγγ, αἱ κορυφαὶ τῆς ρωσικῆς
» φιλολογίας εἰς γλώσσῃν ρωσικὴν.

Ὡς ἀνήκων εἰς οἰκογένειαν ἐφημερίων εἶχεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην του τὸ
» Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ψαλμοὺς διότι μικρὸς μετεἶχε καὶ αὐτὸς τοῦ συνή-

» διὰ πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲ τὴν μὴ
 » τέραν τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ, ἀνεκτίμητος θησαυρὸς καὶ εὐτύχημα
 » δι' αὐτὴν ἀνέλπιστον ὅτι αὐτὴν ὁ φιλόμουσος εὐρέτης ἐκλέξας ὡς
 » νέαν πατρίδα καὶ κατοικίαν του ἀπεφάσισε νὰ μὴ τὴν στερήσει τῆς
 » μεγάλης κληρονομίας τῆς. Ἀλλὰ μόλις ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας τὴν
 » ἀπροσδόκητον λείαν του καὶ ἐπίτροποι Ὀθωμανοὶ ἦλθον ἐκ Κων.

θους ἐκκλησιάσματος τὸ ὁποῖον ἐπανελάμβανεν τὰ ἄσματα τῆς χορωδίας.

Εἰς αὐτὰ ἄς προσθέσωμεν ἕνα μετρίου, σχήματος γερμανικὸν βιβλίον προ-
 σευχῶν διότι ὁ Σλήμανν πάρα πολὺ ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν, ἐνῶ οὐδεμίαν ση-
 μασίαν ἀπέδιδεν εἰς τὰς θρησκείας.

Καίτοι ὅμως ἕξις πρὸς τὰς θρησκείας ἐώρταζεν ὅτε ἔμενον ἐν Ρωσσίᾳ:
 τὰ γενέθλιά του τὴν 26 Δεκεμβρίου ἐνῶ εἶχεν γεννηθῆ ἐν Νουβούκω τοῦ Μεκ-
 λεμβούργου τὴν 25 Δεκεμβρίου 1822. Ἡ μακρὰ ἐν Ρωσσίᾳ διαμονὴ τοῦ ἐπέβαλ-
 λεν αὐτὸ καὶ μόνον τὸ θρησκευτικὸν ἔθιμον. Τὸ νὰ μὴ τολμᾷ νὰ ἀναφέρῃ ὅτι
 ἐγεννήθη τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ τὴν ἐκ Ρωσσίας
 ἀναχώρησιν δὲν διετήρησεν αὐτὸ τὸ ἔθιμον.

Εἰς τὰ ἄνω βιβλία ἄς προσθέσωμεν καὶ ὅσα τοῦ ἀπέστελλον διάφοροι συγ-
 γραφεῖς.

Ἀλλὰ ἄς προσθέσωμεν ἐπίσης καὶ 4 μᾶλλον ὀγκώδη τεύχη. Ἐνθα ὁ Σλή-
 μανν—πολὺ πρὶν ἀφοσιωθῆ εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν—ἐπεκόμματα ἐφημε-
 ρίδων. Κυρίως «νέα καὶ ὀξιοπεριέργα» γεγονότα ποῦ τοῦ ἐκίνουν τὸ ἐνδιαφέ-
 ρον Πάντα περίπου ἀνάλογα πρὸς αὐτὰ ποῦ δημοσιεύουν σήμερα τὰ ἔβδομα
 διαίτα περιοδικά.

Μερικὰ δὲ ἀποκόμματα δὲν εἶναι τοποθετημένα αὐτούσια, ἀλλὰ ἐπεκολλη-
 θησαν ἐν ἀντιγράφῳ ἀντιγραφέντα διὰ χειρὸς τοῦ Σλήμανν. Τὰ τέσσαρα οὐτὰ
 τεύχη ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον καθ' ἣν ὁ Σλήμανν δύο μόνον ἀσχολίας εἶχεν τὸ
 ἐμπόριον καὶ τὴν ἐκμάθυσιν ξένων γλωσσῶν. Ἡ βιβλιοθήκη του ἰδιαίτερον ἀπα-
 σχολοῦσα δωμάτιον εἶχεν ὡς ἐπιμελητὴν τὸν μακαρίτην Δέφνερ.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Σλήμανν ὑπέστη τὴν ἐξῆς διανομήν: Ἐκράτησεν πολλὰ
 ὁ υἱὸς του, καὶ ἄλλα ἐδόθησαν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον καὶ εἰς τὸν Δῆ-
 μον Πειραιῶς. Μεταξὺ τῶν κειμηλίων ἅτινα εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τῆς θυγατρὸς
 του εἶδα τὸ ἄνω μνησθὲν βιβλίον τῶν προσευχῶν, ὡς καὶ ἕναν μικροῦ σχήματος
 τόμον τοῦ Πausanias εἰς γερμανικὴν μετάφρασιν.

Δὲν εἶναι ὅμως αὐτὸ, ὁ μικρὸς ὁ κατάμαυρος ἐκ τῆς χρήσεως, ἑλληνικῆς
 ἐκδόσεως Πausanias ποῦ σχεδὸν συνεχῶς ὁ Σλήμανν τὸν εἶχεν εἰς τὴν τσέπην
 του ὡς ἐγκόλιον τῆς ἀτομικῆς του θρησκείας διὰ τὴν ὁποῖαν δύο καὶ μόνον
 συγγραφεῖς ἐχρειάζετο: τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Πausanias.

Ὡς κορυφὴ τῆς πρακτικῆς ἀντιλήψεως του δέον νὰ ἀναφέρωμεν τὴν
 ἐτοιμότητα μεθ' ἧς ἀπῆντι πρὸς τοὺς συμπολίτας του Γερμανοὺς ἐπιστήμονας
 οἵτινες δὲν παρεδέχοντο τὸς γνώμας του ὡς πρὸς τοὺς βασιλικοὺς τάφους τῶν
 Μυκηναίων. Ὁ Σλήμανν ἐπέμενε ὅτι ὁ πέμπτος τάφος ἦτο ὁ τάφος τοῦ Ἀγαμέ-
 μνωνος, ὅστις ἐδολοφονήθη μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου (1184 π. χ πε-
 ρίπου). Ὁ Σλήμανν ἀπεκρίθη πρὸς τοὺς Γερμανοὺς «θέλετε λοιπὸν νὰ τὸν ὀνο-
 μάσωμεν τάφον τοῦ Σοῦλτσε;... Ἄς τὸν ὀνομάσωμεν ἔτσι... Ἀλλὰ πάντως αὐ-
 τὸς ὁ Σοῦλτσε κάποιος ἐπιφανῆς ἢ βασιλεὺς θὰ ἦτο διὰ νὰ ἔχη ὁ τάφος του τὸ
 σον χρυσὸν!» Ἡ ἐπιστήμη ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἀντικείμενα τὰ εὐρεθέντα εἰς τοὺς
 βασιλικοὺς τάφους ἦσαν πράγματα ἀνήκοντα εἰς ἐποχὴν τεσσάρων αἰώνων πρὸ
 τοῦ Ἀγαμέμνωνος.

Πλὴν ἡ θαυματουργὸς του διαίθεσις ἐθαυματούργησεν εἰς τὰς Μυκήνας
 εἰθα ἡ ἐπιστήμη ἐπίστευεν ὅτι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πόλιν οἱ τάφοι.
 Ὁ Σλήμανν ἀλλῶς ἀντιληφθεὶς τὸ κείμενον τοῦ «ἐγκολπίου» του, δηλαδή τοῦ
 Πausanias, ἐνήργησεν τὰς ἀνασκαφὰς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὄχυρώματος.

Ὡς πρὸς τοὺς βασιλικοὺς τάφους τῶν Μυκηναίων ἐπέμενε καθ' ὅλον του
 τὸν βίον.

Ἡ ἐπιμονὴ του ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἤθελεν νὰ ἀγνοῇ ὅτι ὁ Σταματάκης εὐ-
 ρεν τὸν δὸν τάφον. Δὲν τὸν παρεδέχθη καν ὡς τάφον ἐνῶ ὁ δὸς τάφος περιέ-
 κλειεν χρυσόν. Ὁ Πausanias ἀνέφερεν μόνον 5 τάφους.

Ἀλλὰ ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Σλήμανν δὲν θίγεται ἀπὸ ἕνα λάθος. Λάθος του

» πόλεως, ἀπαιτοῦντες τὸ ἥμισυ αὐτῆς συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις
 » τοῦ φερμανίου, δι' οὗ εἶχεν ἐπιτραπῆ ἡ ἀνασκαφὴ. Μοὶ διηγήθη δ'
 » ὁ κ. Σλείμανν ὅτι ἡ Πύλη, ἅμα λαβοῦσα γινώσκοντες ὅτι, μεταξὺ τῶν
 » εὐρημάτων, ἦσαν καὶ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ βαρύτιμα, ὡς οἰεδόθη, δι'
 » ἑτέρου φερμανίου, εἰς δ' ἔδωκεν ὀπισθενεργὸν δύναμιν, ἀπηγόρευσεν
 » πᾶσαν ἐξαγωγὴν ἀρχαιοτήτων ἐκ τοῦ κράτους δημεύσασα οὕτω
 » τὰ προϊόντα τῆς ὑπὸ τὸ κράτος ἄλλου νόμου γενομένης μεγάλης

ἐπίσης ἐθεωρήθη ὁ παρ' αὐτοῦ ἀποκληθεὶς «θησαυρὸς τοῦ Πριάμου», ὁ εὐρεθεὶς
 ἐν τῇ δευτέρᾳ πόλει ἐπὶ τῶν ἐννέα ὑπερκειμένων πόλεων. Κατὰ τὴν ἐπιστήμην
 ὁ Σλήμανν ἐξέλαβεν τὴν «δευτέραν πόλιν» ὡς τὴν ὀμηρικὴν Τροίαν, ἐνῶ ἡ ὀ-
 μηρικὴ Τροία ἦτο ἡ ἕκτη πόλις. Ἀλλὰ εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Σλήμανν μένει
 ἡ τιμὴ ὅτι αὐτὸς καὶ μόνον ἐπίσθη ὅτι ἡ πόλις τῆς Τροίας δὲν ἔκειτο πρὸς
 τὸν μυχὸν τῆς κοιλάδος τοῦ Σκαμάνδρου καὶ ἐπὶ ἀποκρῦνου λόφου ὡς ἐπί-
 στευεν ἡ ἐπιστήμη. Διὰ τῆς διαισθήσεως του ἀνεζήτησεν τὴν πόλιν πλησιέστε-
 ρον πρὸς τὴν θάλασσαν εἰς τὴν θέσιν Χισσαρλίκ. Καὶ ἐκεῖ ἤρξατο τὰς ἀπὸ τοῦ
 1870 ἀνασκαφὰς του.

Πρὸ τοῦ Σλήμανν εἶπεν τὴν γνώμην αὐτὴν ὁ ἀμερικανὸς Κάλβερετ, κτημα-
 τίας εἰς τὰ ὑερά αὐτὰ ἔχων εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν του τὸ ἥμισυ τοῦ Χισσαρλίκ.

Ἡ ἐπιστήμη ἐπίστευεν ὅτι ἡ πόλις τῆς Τροίας ἔκειτο πρὸς τὸν μυχὸν τῆς
 κοιλάδος τοῦ Σκαμάνδρου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποκρῦνου λόφου Μπουρνάρμπασι εἰς
 τοὺς πρόποδας τῆς Ἰδης (ἐνθα οἱ θεοὶ συνεδριάζοντες παρηκολούθουν τὸν Τρωϊ-
 κὸν πόλεμον.)

Καὶ ὁ μετέπειτα στρατάρχης Μόλτικε αὐτοῦ ἐθεώρη (στρατηγικῶς σκεπτό-
 μενος) τὴν θέσιν τῆς Τροίας. Ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἐσχάτων παρ' ἀμερικανῶν κυρίως
 ἐπιστημόνων διετυπώθησαν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας τοῦ Χισ-
 σαρλίκ.

Ὁ Σλήμανν ἀφ' ἧς ἤρξατο μελετῶν σχετικῶς ἀπέκρουε τοῦτο. Ὁ λόφος
 Μπουρνάρμπασι δὲν εἶναι λόφος αὐτοτελὴς ἐπὶ πεδιάδος ἰστάμενος, εἰς τρόπον
 ὥστε περίε αὐτοῦ θριαμβευτῆς ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ εἶχεν τρέξῃ μετὰ τὸ ἄρμα του σύ-
 ρων τοῦ Ἐκτορος τὸ πτόμα ὡς ὁ Ὀμηρος ἀναφέρει.

Ὁ Σλήμανν ἀνεζήτησεν τὴν πόλιν πλησιέστερον πρὸς τὴν θάλασσαν εἰς
 τὸν λόφον Χισσαρλίκ. Ἡ τουρκικὴ αὕτη ὀνομασία σημαίνει: «ἐρείπια».

Τὸ πρὸς τὸ Χισσαρλίκ πλησιέστερον χωρίον ἐνθα ὁ Σλήμανν ἐγκατεστάθη
 ἦτο τὸ Καλλιφατλί.

Ὁ λόφος Χισσαρλίκ εἶναι ὑψηλότερος πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης καὶ
 ὀλιγώτερον ὑψηλὸς πρὸς νότον.

Ὁ Σλήμανν ἦνοιξεν ὁδὸν ἀνηφορικὴν ἀπὸ τὸ νότιον μέρος καὶ δὶταν ὁ
 ἀνηφορικὸς δρόμος ἐφθασεν πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου διοίνοξεν τάφρον
 110 μέτρων πλάτους σχίσας τὸν λόφον εἰς δύο.

Κατηγορήθη διότι οὕτω πολλὰ κατέστρεψεν. Διὰ τῆς διώρυγος αὐτῆς ὁ
 Σλήμανν φθάνει εἰς τὸ «παρθένον ἔδαφος».

Καὶ ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἄρχισαν αἱ ἔκτοτε ἀνασκαφαὶ ὡς καὶ ἡ
 ἀρίθμησις τῶν 9 στρωμάτων ἅτινα ἐξηκρίβωσεν ἀργότερα ὁ Δαίριφελδ. Ὁ Σλή-
 μανν κατὰ τὰς δευτέρας ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφὰς του διέκρινεν, 7 στρώματα. Τὸ
 πρῶτον στρῶμα ἀποδίδεται μᾶλλον εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν Χιτιτιῶν, χωρὶς νὰ
 εἶναι ἀπολύτως βέβαιον τοῦτο.

Εἰς τὸ δεύτερον στρῶμα ὁ Σλήμανν ἐπίστευεν ὅτι εὐρεν τὸν θησαυρὸν τοῦ
 Πριάμου, ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἀπέδειξεν ὅτι τὰ εὐρεθέντα ἦσαν κατὰ 300—500 ἔτη
 ἀρχαιότερα ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν βασιλικῶν τάφων τῶν Μυκηναίων.

Ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸν θησαυρὸν τοῦ Πριάμου καὶ ὁ Σλήμανν ἀνεθεώρησεν
 τὰς γνώμας του. Τὰ εὐρήματα τῆς Τίρυνθος τὸν ἤγαγον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι
 ἡ ὁμοιότης τῆς κεραμεικῆς καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Τίρυνθος εἶναι πλήρης
 μετὰ κεραμεικὰ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ ἔργα τῆς θῆς πόλεως τῆς Τροίας.

Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ κατασκευὴ τῆς τάφρου ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὴν
 συνεχῆ δίκην κλίμακος εὐρυνσίαν τῆς, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ἀπαραίτητον διὰ νὰ προ-
 χωροῦν αἱ ἀνασκαφαὶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω.

» δαπάνης. Ούτως ὁ κ. Σλείμανν, ὄρων ἑαυτὸν καταδεδολικευμένον, » ἀντέταξεν δόλον εἰς δόλον καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀνασκαφῶν εἰς » μὲν τὴν Ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν ἐπέμφεν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν » ὑπονευρώσεων του, πολυπληθεῖς ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς εὐρεθέντας με- » γάλους καὶ ἀκεραίους πῖθους, τοὺς φύλακας δὲ διαφεύγων, ἢ δωρο- » δοκῶν κατόρθωσεν νὰ ἀποκομίσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα πάντα τὰ λοιπὰ » εὐρήματα. Μοι ἐδικαιολόγει δὲ καὶ οὕτω τὴν πράξιν του ὅτι εἰ τοὺς » Τούρκους, ἂν μὲν ἔδιδεν δόλον φορτίον, ὁ ἐστὶ τὸ ἡμισυ τῶν συν- » τριμμάτων ἀρχαίων ἀγγείων, ἅτινα οὐδεμίαν γραφὴν ἢ κόσμημα » περιέχοντα ἀπετέλουν τὸ ἀσυγκρίτως πλεῖστον μέρος τῶν θησαυρῶν » του, θὰ ὑπελάμβαναν ὅτι τοὺς χλευάζεται καὶ θὰ τὰ ἔρριπτον εἰς » τὸν Βόσπορον, ἂν δὲν τῷ τὰ ἔρριπτον εἰς τὴν κεφαλὴν, ἂν δὲ τοῖς » ἔδιδεν τὰ ἡμισυ τῶν εὐρεθέντων ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν σκευῶν καὶ » κοσμημάτων ἠθέλων ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος τὰ ἀναλύσῃ εἰς τὰ χωνευ- » τήρια, ὡς καὶ ἐγένετο διὰ τινὰ ἀντικείμενα, ἃ οἱ ἐργάται ὑπέξαι- » ρέσαντες αὐτῷ, ἐπέμφαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν (1)

» Ἡ Ὀθωμανικὴ ἐπιτροπὴ ἠναγκάσθη ν' ἀποταθῇ εἰς τὰ ἑλληνικὰ » δικαστήρια, ἅτινα εἰς τὸ γράμμα τοῦ Ὀθωμανικοῦ φερμανίου ἀπο- » βλέψαντα, κατεδίκανον τὸν κ. Σλείμανν νὰ δώσῃ αὐτοῖς τὰ ἡμισυ » τῶν δῶρων εὐχεν ὅτε ὁμοῦς τὴν ἐπαύρον ἀπήλθον εἰς τὴν οἰκίαν του » μετὰ δικαστικῶν κλητῆρων πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, οὐδὲν » εὖρον ἐν αὐτῇ, καὶ ἀνακριθεὶς ὁ κ. Σλείμανν ἀπήνητησεν ἀφελῶς ὅτι » ἀπορεῖ καὶ ὁ ἴδιος τί ἔγιναν ὅλα ἐκεῖνα αἱ ἀρχαιότητες καὶ πρέ- » πει νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐπειδὴ ἦσαν κτήματα τοῦ Πριάμου, πιθανῶς ὁ » Πριάμος ἐπελθὼν τὰς ἀπεκόμισε διὰ νυκτὸς ἐκεῖνος μόνος εἶδε ποῦ (2). » Ἄλλην ἐξήγησιν ἢ ἀστυνομία καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ἐπιτροποὶ δὲν ἔδου- » νήθησαν νὰ λάθωσιν παρ' αὐτοῦ. Τότε ἀπετάθησαν καὶ αὐθις εἰς τὸ » δικαστήριον ζητοῦντες νὰ τοὺς ἀποτιθῇ ἡ τιμὴ τῶν ἐλλειπόντων ἀν-

(1) Πρὸς τὴν παραλιάν τοῦ Ἑλλησπόντου ὑπάρχουν τὼ μβοὶ αὐς ὁ Σλήμανν ἐξακατῆριζεν ὡς κενοτάφια. Ἦσαν μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἀνεσκαφῆν ὁ Σλήμανν καὶ ἄλλον ἢ σύζυγός του. Εἰς ἐξ αὐτῶν λέγεται συνήθως τάφος τοῦ «Πατρὸ κλου». Ἐκεῖ ἐργάται τινὲς ἐκ τῶν ἐργασθέντων ὑπὸ τὸν Σλήμανν εἰς τὸ Χισσαρ- λικ ἐσκαψαν κρύφα καὶ ἀνεκάλυψαν τὰ χρυσὰ κοσμήματα ὧν τὴν περαιτέρω τύ- χην ἀναφέρει ὁ Ραγκαβῆς.

Ὡς πρὸς δὲ τοὺς 11.000 ἐγχαράκτους ἐκ πλινθοῦ σφονδύλους τοὺς εἰς διάφορα στρώματα ἐν Τροίᾳ εὐρεθέντας ὁ Σλήμανν ἐπίστευεν ὅτι ἦσαν ἀφιερῶματα πρὸς τὴν θεότητα τῆς Ἑργασίας. Ἄλλοι φρονοῦν ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν προδίδουν γραφικὴν ὕλην καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν χαράγματα ἀποτελοῦν γράμματα Μυκηναϊκὰ ἔχοντα ὁμοιότητα πρὸς τὰ προσφάτως ἐν Πύλῳ εὐρεθέντα.

(2) Περὶ τὸν Ἅγιον Μελέθρον ἦτο τὸ ἐξοχικὸν κτῆμα τῆς οἰκογενείας Γελ- λαδόκη συγγενῶν τῆς Κυρίας Σλήμανν. Ἐκεῖ καὶ δὴ ἐντὸς τοῦ ἐλαιοτριβείου τοῦ κτήματος μετεφέρθη ἐντὸς ζεμπιλίων καὶ ἐπὶ ἡμιόνων ὁ θησαυρὸς τοῦ Πριάμου καὶ ἀπεκρύβη εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον τοῦ κτήματος. Ὁ Νικόλαος Νικολαΐδης ἐπιστάτης τοῦ Σλήμανν καὶ πατὴρ τοῦ νῦν ἐν Ἀθήναις καλλιτέχνου ἐπιπλα- ποιοῦ Ποιάμου, ἀφοσιωμένος εἰς τὸν Σλήμανν ἐνήργησεν τὴν μεταφορὰν.

Κατὰ τὴν δίκην μεταξὺ τῶν δικηγόρων τοῦ Σλήμανν ἦσαν ὁ συνταγματο- λόγος Κόκκινος καὶ ὁ Λαωνίδας Δεληγεώργης.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ νομίσματα ἀνήκοντα εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Τροίαν ἐλάχιστα τούτων εὗρεν ὁ Σλήμανν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς. Ἡ δὲ ἀρτία συλλογὴ τῶν νομι- σμάτων ὧν Ρωμαϊκῶν τῆς Τροίας χρόνων (καὶ μερικῶν τῆς ἐποχῆς Μεγάλου Ἀ- λεξάνδρου), ὁφείλεται εἰς συλλεκτικὴν του ἐπιμέλειαν, εἰς ἀγορὰς ἀπὸ χωρικοῦς κλπ. Τὴν συλλογὴν ταύτην ἐδώρησεν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις νομισματικὸν Μουσεῖον.

» τικειμένων καὶ οἱ δικασταὶ κατεδίκανον αὐθις τὸν κ. Σλήμανν, ἀλλ' » ἢ ὑπ' αὐτῶν διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ πρὸς προσδιορισμὸν τῶν τιμῶν » ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περιγράφοντος αὐτὰ συγγράμματος τοῦ ἀνασκα- » φέως, ἐδείχθη ἐπιεικὴς εἰς τὰς ἐκτιμήσεις τῆς, καθ' ὅσον τὰ συν- » τρίματα τῶν ἀγγείων κυρίως ὑλικὴν ἀξίαν τινὰ δὲν εἶχον. Τὴν δὲ » καταγνωθεῖσαν αὐτῷ ποσότητα ἀποτίσας ὁ κ. Σλήμανν (1) ἔμεινεν » κύριος τῆς συλλογῆς του, καὶ ἐξέθηκεν αὐθις αὐτῇν, ἐπαναλαβὼν τὰς » ἐπιμόνους καὶ ἐπιδεξιούς του ἐργασίας, δι' ὧν κατόρθωσεν ἐξ ἀμόρ- » φων σωρῶν συντριμμάτων, νὰ καταρίσῃ πλουσιωτάτην καὶ μονοδικὴν » συλλογὴν τῆς παναρχαίου Ἑλληνικῆς κεραμευτικῆς.

» Προσεφερε δι' αὐτὴν ὡς μοι εἶπεν, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναλαμβά- » νων νὰ οἰκοδομηθῇ δι' αὐτὴν καὶ Μουσεῖον ἰδία δαπάνῃ, ἐπὶ μόνῳ τῷ » ὄρω τοῦ νὰ ἔχῃ τὴν εὐχαριστήσιν νὰ ἐφορευθῇ αὐτοῦ ἐφ' ὄρου ζωῆς » του, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ καὶ τοῦτο κτῆμα δημόσιον (2).

(1) Ὁ Σλήμανν ἐθεώρησεν ὅτι ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ὑποτιμᾷ τὸν θη- σαυρὸν τοῦ Πριάμου καὶ ἀντὶ τῶν 50.000 ἄς κατεδικάσθη νὰ δώσῃ πρὸς τοὺς Ὀθωμανοὺς ἔδωκεν 100.000. Ἡ Τουρκία κολακευθεῖσα ἐξέδωκεν νέον φερμάνι ἐπιτρέπον εἰς τὸν Σλήμανν συνέχειαν ἀνασκαφῶν.

(2) Ἡ ἀρχικὴ πρόθεσις τοῦ Σλήμανν ἦτο νὰ κτίσῃ τὸ Ἴλιου Μέλαθρον, πρὸς στέγασιν τῆς ἐν λόγῳ δωρικῆς, ἀλλὰ καὶ εὐρημάτων του ἐξ ἄλλων ἀνασκα- φῶν. Ὅλον τὸ μέγαρον θὰ περιήροχετο μετὰ εἰς τὸ δημόσιον. Ἐσχεδίαζεν μάλι- στα μόνον τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ μεγάρου νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κατοικίαν του. Ὁ- ταν ὁμοῦς ἤρχιζεν τὸ Ἴλιου Μέλαθρον νὰ κτίζεται, ἦτο πλέον σαφὴς ἡ ἀρνήσις τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τμήμα μουσείου ἐγίνετο μόνον εἰς τὸ κάτω πά- τωμα.

Τὸ Ἴλιου Μέλαθρον ἐκτίσθη εἰς χῶρον ὃν προηγουμένως κατεῖχον δύο οἰ- κίαι μετὰ κήπων. Ἡ μία ἀνήκουσα εἰς τὴν οἰκογενεῖαν Κοντοσταύλου εἶ- χεν ἀγορασθῆ ἀπὸ τὸν Σλήμανν καὶ ἐχρησιμεύεν ὡς κατοικία του. Ἡ ἄλλη ἀ- νήκουσα εἰς τὴν οἰκογενεῖαν Μεσηνέζη ἠγοράσθη μετὰ διὰ νὰ κτισθῇ τὸ Ἴλιου Μέλαθρον. Δὲν ἔθιξεν ὁμοῦς ὁ Σλήμανν ἕναν ἐσωτερικὸν οἰκίσκον πρὸς τὰ ἔσω πλευρὰν τοῦ κήπου, ὅστις καὶ νῦν ὑφίσταται. Ἐκεῖ ἐγκατεστάθη τὸ ἐργαστήριον ὃπερ ἀναφέρει ὁ Ραγκαβῆς.

Τὸ ἐργαστήριον αὐτὸ ἐλειτούργησεν ἐπὶ 10 ἔτη. Χιλιάδες κομμάτια βάζων τῆς τρωϊκῆς κεραμικῆς συνεκολλήθησαν εἰς αὐτό. Εἰδικὸς δὲ Ἕλληνας τεχνίτης ἐπιτελῶς ἠργάσθη καθ' ὅλο τὸ διάστημα αὐτό. Ἐνα καὶ μόνον διηκούλουν τὴν ἐργασίαν αὐτῇν. Ἡ πρόνοια τοῦ Σλήμανν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς ὅπως ὅσο ἦτο δυνατόν νὰ τίθενται ἐντὸς ἰδιαιτέρου περιυλλίσματος ἐνὸς ἐκάστου βάζου τὰ συντρίματα.

Αἱ θαυμάσιαι τοιχογραφίαι τοῦ Ἴλιου Μελάθρου εἶναι ἔργα τοῦ Οὐγγρου ζωγράφου Σοῦμπιτς. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἔχουν καὶ γεωμετρικὰ χαρακτηριστὰ ὡς λ. χ. ὁ μικρὸς ἄγγελος ὅστις ἀναγινώσκει φορῶν τὰς διόπτρας τοῦ Σλήμανν. Ἀρχιτέκτων δὲ τοῦ Ἴλιου Μελάθρου ἦτο ὁ Ἑρνέστος Τσίλλερ ὅστις τῇ συστάσει τοῦ Χάνσεν ἦλθεν ἀπὸ τοῦ 1861 ἐν Ἀθήναις ὡς ἀρχιτέκτων τῆς Σιναιας Ἀκαδη- μίας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐντεταλμένος ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν σχεδίων τοῦ Χάνσεν ἦτοι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου. Ὁ Τσίλλερ θεωρεῖται σχεδὸν Ἀθηναῖος. Ἀπε- βίωσεν ἐδῶ τὸ 1923. Διετέλεσεν καὶ καθηγητὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνείου.

Μετὰ τοῦ Σλήμανν οἱ δρόμοι του ἦσαν στενοί. Ὑπῆρχεν ἐποχὴ πού ὁ Τσίλ- λερ ἐλάμβανεν δις τῆς ἡμέρας ἐπιστολάς τοῦ Σλήμανν. Ὑπάρχουν ἐπιστολαὶ πού τὸν καλεῖ εἰς τὸ πρόγευμα ἀλλὰ τοῦ συνιστᾷ νὰ ἔλθῃ καὶ μελετημένος ἐπὶ ὀρισμένου κοινωνικοῦ σκανδάλου τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Τσίλλερ πάντοτε ἔλεγεν ὅτι οὐδέποτε ἐξετέλεσεν ἀργιτεκτονικὴν ἐργασίαν ὑπὸ συνθήκας πλέον εὐχαρί- στους ὑφ' ἃς συνθήκας ἀνήγειρεν τὸ Ἴλιου Μέλαθρον. Ὁ Σλήμανν τοῦ συνίστα διαρκῶς νὰ ἐπιδιώκῃ τὸ ὄραϊον καὶ νὰ ἀδιαφορῇ διὰ τὰς δαπάνας. Οἱ Ἀθηναῖοι καταπλάγησαν μαθόντες ὅτι ἐγκατεστάθησαν καὶ λουτρὰ ὑπηρετῶν. Ὅλα δὲ τὰ

» Ἄλλ' ἐξ αἰσθήματος ἐντίμου μὲν καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ μέχρις ἀδικίας
 » ὑπερβολικοῦ, ἢ εὐγενῆς αὐτῆ προσφορᾶ ἀπερρίφθη, διότι ὡς ἤκουσα
 » παρ' αὐτοῦ τοῦ δωρητοῦ ὁ Βασιλεὺς οὐδὲν ἠθέλησεν νὰ δεχθῆ παρὰ
 » τοῦ καταδολιευθέντος, ὡς ἐδοκίμαζεν τὴν Ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν,
 » μεθ' ἧς εἶχεν συμβληθῆ οὐδέ κἀν ἐπετρέπη νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἄλλη
 » τοῦ κ. Σλήμανν μεγαλοδωρία 30.000 δρ. πρὸς κατεδάφισιν τοῦ ὕβρι
 » ζοντος τὰ προπύλαια ἐνετικοῦ πύργου, ὃ ἔργον, ἕνεκα τούτου ὁ
 » φιλέλληνας ἀρχαιοδίφης, ἀντὶ διὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἐνήργησεν διὰ
 » τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἣτις δὲν ἀπηξίωσεν τὴν προσφορὰν του.
 » Οὕτως μετὰ ἔτη τινά, ἀφ' οὗ τοὺς ὀμηρικοὺς θησαυροὺς του
 » ἐξέθηκεν ὁ κ. Σλήμανν ἐπὶ μακρὸν χρόνον παρὰ τῆ Ἀκαδημία τοῦ
 » Λονδίνου, (1) ὅτε ἔφερεν αὐτοὺς εἰς Βερολίνον, ἰδίως δεξιωθεὶς καὶ
 » τιμηθεὶς ὑπὸ τῆς Πρωσικῆς κυβερνήσεως ἀπεφάσισε καὶ ἐδωρήσατο
 » αὐτοὺς εἰς αὐτῆς τὸ Μουσεῖον, (2) καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐστερήθη τοῦ ἐξαι-

τζαμια ὡς καὶ εἰς τὰ μαγειρεῖα εἰσέτι καὶ εἰς τὰ πλυντήρια, ἦσαν ἐ καθαροῦ
 κρουσιάλου.

Ὅταν δὲ εἰς τὸ ἀρχικὸν σχέδιον ὁ Σλήμανν παρετήρησεν ὅτι ἡ μεγάλη
 ἐσωτερικὴ σκᾶλα μικραίνει προκειμένου περὶ τῆς ἀνόδου πρὸς τὴν ταράτσαν ἔ-
 γινεν ἑξαλλος.

— Εἰς τὸ δῶμα—εἶπεν— θὰ ἀνεβαίνωμεν μὲ στενὴν σκᾶλα ; ;

Καὶ ἄμέσως ἡ πρὸς τὴν ταράτσαν ἀνοδος ἀπετέλεσεν συνέχειαν τῆς με-
 γάλῃς σκᾶλας.

Ὁ θεμιλίος λίθος τοῦ Ἰλίου Μελοθροῦ ἐτέθη τὸ 1878. Ὁ ἦτο ἐτοιμον τὸ
 1880. Κατὰ τὸ φθινόπωρον αὐτοῦ τοῦ ἔτους ἐγκατεστάθη ἡ οἰκογένεια.

(1) Ἐν Λονδίῳ παρέμειναν ἐπὶ διετίαν ἐκτεθειμένα.

(2) Ἡ πόλις τοῦ Βερολίνου ἀνεκύρηξεν τὸν Σλήμανν ἐπίτιμον πολίτην. Τοῖ
 αὐτῆ τιμῆ ἕως τότε εἶχεν ἀπονεμηθῆ μόνον πρὸς τὸν Καγκελάριον Βισμαρκ καὶ
 τὸν Στρατάρχην Μόλιτκε.

Ὁ μέγας γερμανὸς ἰατρὸς Virchow, ἡγέτης τῶν φιλελευθέρων εἰς τὸ Πά-
 ρισαγκ, καὶ προσωπικὸς φίλος τοῦ Σλήμανν, ἦτο ὁ κυρίως ἄκμαιεύσας τὴν πρὸς
 τὸ Βερολίνον δωρεάν τῶν Τρωϊκῶν εὐρημάτων.

Δὲν δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι ὁ Σλήμανν «ἐβολιεύθη» τοὺς Τούρκους. Ἄ-
 μα τῆ εὐρέσει τοῦ θησαυροῦ ὁ Σλήμανν ὄχι μόνον δὲν ἀκεσιώπησεν τοῦτο, ἀλ-
 λά σπεύσας πρὸς τὸ τηλεγραφεῖον Δαρδανελλίων ἐτηλεγράφησεν πρὸς τὰς ἐφη-
 μερίδας τῆς Νέας Ἰατρικῆς, καὶ πρὸς τοὺς «Γάϊμς» τοῦ Λονδίνου, καὶ συνεπέα
 τῶν τηλεγραφημάτων του, ὁ τύπος τῶν δύο αὐτῶν χωρῶν πανηγυρικῶς ἔγραψεν
 τὴν εἰδησιν ὅτι εὐρέθη ὁ θησαυρὸς τοῦ Πριάμου. Τότε οἱ Γούρκο ἐστράφησαν
 εἰς τὸν ἰόνιον του.

Σημειωταῖον ὅτι αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς Τρωάδος συντελέσασαν εἰς τὸ νὰ κατα-
 σιῆ ἡ Προϊστορικὴ Ἀρχαιολογία θετικὴ ἐπιστήμη. Ἐπὶ 20 ἔτη ἀπὸ τοῦ 1870 μέ-
 χρι θέρους τοῦ 1890 ἠργάσθη ὁ Σλήμανν ἐν Τροίᾳ. Σπανίως παρήλθεν ἔτος πού
 νὰ παραλείψῃ τὴν ἐκεῖ μετάβασιν.

Ὁ Σλήμανν ἔλεγεν : «ἡ ἐπιστήμη μου εἶναι ἐπιστήμη τοῦ φτυαριοῦ. Δὲν
 ἔχουν εἰς αὐτὴν σημασίαν τὰ λόγια ὅταν τὸ φτυάρι δὲν ἀποδίδει.» Αὐτὸ ὅμως τὸ
 κύρος ὅπερ ἀπέκτησεν ἡ ἐπιστήμη ἐξ αἰτίας τοῦ Σλήμανν ἀπέβαινε καὶ ἐναν-
 τίον του, διότι ἐγεννήθησαν ἐπιστημονικαὶ ὁρέξεις παρὰ τοῖς μεγάλοις λαοῖς.
 Συνέπεια αὐτοῦ ἦτο ἡ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπώλεια τοῦ θησαυροῦ τοῦ Πριάμου.
 Ὁ Σλήμανν ἔθεσεν πρὸς τὸ Κράτος ὡς προϋπόθεσιν τῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς τὴν
 Ἑλλάδα δωρεᾶς τῶν Τρωϊκῶν εὐρημάτων, τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς
 ἐν Ὀλυμπίᾳ (τοῦθ' ἔπερ ἔθιγεν τοὺς Γερμανοὺς) καὶ ἐν Δελφοῖς (τοῦθ' ὅπερ ἔθι-
 γεν τοὺς Γάλλους), τῶν Γερμανῶν αἱ ἀνασκαφαὶ ἦν Ὀλυμπία ἤρξαντο ἀπὸ τοῦ
 1875. Ἡ δὲ σχετικὴ σύμβασις ἔγινε ἐνωρίτερον. Οἱ δὲ Γάλλοι μόλις ἀπὸ τοῦ 1893
 ἤρξαντο τὰς ἐργασίας εἰς τοὺς Δελφοὺς.

Ἡ κυβέρνησις ἀπέριψε τὰς προτάσεις τοῦ Σλήμανν, ἀφ' ἐνός φοβουμένη

» ρέτου τούτου αὐτῆς ἐγκαλλωπίσματος, ὃ ἐκ καταγωγῆς αὐτῆ ἀνήκον
 » ἐφαίνετο, ὡς μοιραῖως αὐτῆ ἐκ νέου πεμφθέν. Εἶδον δὲ διὰ τοῦτο
 » κλαίουσαν τὴν κυρίαν Σλήμανν, εἰ καὶ ἐνόει ὅτι ἀδικὸν δὲν εἶχεν.
 » οὕτω πράξας ὁ σύζυγός της (1).

» Οὐχ' ἦτον πλεῖστα τῶν πηλίνων σκευῶν, σχήματα ἔχοντα πε-
 » ριερὰ καὶ ποικίλα καὶ τινα ἐκ τῶν ἀργυρῶν, διετήρησεν παρ' αὐτῶ
 » ἐν Ἀθήναις ὁ κ. Σλήμανν μὴ ἀνεχόμενος νὰ χωρισθῆ ἐντελῶς τῶν
 » ἀγαπητῶν εὐρημάτων του. Εἶθε νὰ μὴ ἀποξενωθῆ μέχρι τέλους, δι'
 » ἰδίου σφάλματος καὶ τούτων ἡ πατρίς τοῦ Ὀμήρου καὶ ἂν δὲν δύ-
 » ναται νὰ κομπάζῃ ὡς μόνη κεκτημένη αὐτοῦ τὴν κληρονομίαν τοῦ λά-
 » χιστον νὰ μὴ ἀπορφάνευθῆ αὐτῆς ἐντελῶς (2).

Ἡ συνέχεια τοῦ κειμένου τοῦ Ραγκαβῆ καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἡμετέρων
 σχολίων, θὰ γίνῃ εἰς τὸ προσεχές τεύχος,

Ἡ εὐρύτης τοῦ θέματος ἐπέβαλλεν τὰ σχόλια νὰ ᾧσιν μακρά.

Ν. Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

μὲ τοὺς Τούρκους περιπλοκάς, καὶ ἀφ' ἐτέρου μὴ θέλουσα νὰ δυσαρεστήσῃ τὰς
 δύο Μεγάλας Δυνάμεις

Ὁ δὲ Σλήμανν βλέπων ὅτι ἡ ἀντίληψις ὅτι δὲν ἦτο ἐπιστήμων κατεῖχεν
 τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, ἣτις ἐπίσης φαίνεται ὅτι ἐφοβεῖτο καὶ τὴν ἐναντίον
 του κατηγορίαν ὅτι διὰ τῆς τάφρου πολλὰ ἐχάλασεν ἐν Τροίᾳ, ἤρξατο ἐνεργῶν
 διὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἣτις ἦτο καὶ ἡ λαβοῦσα ἐπιστή-
 μως ἀπὸ τοῦ Ὑπουργεῖον τὴν ἄδειαν τόσον διὰ τὴν κατεδάφισιν τοῦ ἐνετικοῦ
 πύργου (1874), ὅσον καὶ διὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν Μυκηναίων 1876. Προκειμένου περὶ
 τοῦ Πύργου ὑπῆρξεν ἀπλοῦς χρηματοδότης δώσας πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑ-
 ταιρίαν 25.000 δραχ. καὶ ἐπιδιώξας οὕτω νὰ συνδεθῆ μαζί της.

(1) Ἡ Σοφία Σλήμανν εὐρίσκειτο εἰς τὴν τραπέζαριαν ὅταν ἐφθασεν ἐκ Λον-
 δίνου τὸ τηλεγράφημα τοῦ συζύγου της ὅτι ἀναχωρεῖ διὰ Βερολίνον μεταφέρων
 ἐκεῖ τὰ Τρωϊκὰ εὐρήματα. Κατελήφθη δὲ ἀπὸ λυγμοῦς βλέπουσα ὅτι ἡ Ἑλλὰς
 χάνει τὸν θησαυρὸν τοῦ Πριάμου.

(2) Κατ' ἐντολὴν τῆς διαθήκης τοῦ Σλήμανν πάντα ταῦτα μετὰ τὸν θάνα-
 τὸν του ἐτοποθετήθησαν εἰς 140 κιβώτια καὶ ἐστάλησαν ἐν Βερολίῳ πρὸς συμ-
 πλήρωσιν τῆς ἀρχικῆς δωρεᾶς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΪ

Σὰν νὰ γυρεύῃ νὰ πιασθῆ
 Κάπου γιὰ νὰ γλυτώσῃ,
 Ἄπο τῆς ἔγνοιες τῆς πολλῆς,
 Τὴν ταραχὴν τὴν τόσῃν,

Στὴν ψυχικὴν τὴν ἔξαρσιν,
 Στὸν πόθον τῆς γαλήνης
 Κάποια καμπάνα ἀκούγεται,
 Ὑπόσχεσις εἰρήνης.

Τὰ βήματά του ὠδήγησε
 Στὴ μοναξιά, στὴν Φύσιν,
 Μιὰ Κυριακάτικὴν αὐγὴ....
 Ζητεῖ νὰ λησμονήσῃ.

Ἀγάπη ἐκεῖ δοξάζεται,
 Συγγνώμη λειτουργεῖται,
 Τοῦ πόνου, τῆς ὑπομονῆς
 Τὸ πνεῦμα διαλαλεῖται.

Ἡ ἔγνοιες, σφηκὲς μὲ κεντριά,
 Βαθειὰ νὰ τοῦ μπηχθοῦνε —
 Κι' ἐὰν ἐκεῖνος τῆς ξεχνάει,
 Αὐτὲς δὲν τὸν ξεχνοῦνε.

Στὴν Κυριακάτικὴν αὐγὴν
 Στὸν γαλανὸν αἰθέρα,
 Ἦχοι, μαζί σας πάρτε με
 Στὸν εὐσπλαγχνὸν πατέρα !

Κ. Μ. ΓΕΡΗΝΙΟΣ

Η Γ Ε Θ Σ Η Μ Α Ν Η

Καὶ τὰς ἡμέρας αὐτάς, ὁπότε εἰς τὰς ἐκκλησίας καθ' ἑκάστην ψάλλονται αἱ παρακλήσεις πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ ἐγγίζει ἡ πανίεραι μνήμη τῆς Κοιμήσεως Αὐτῆς καὶ λέγεται τὸ ὠραιότατον ἐκεῖνο τροπάριον «Ἀπόστολοι ἐκ περάτων, συναθροισθέντες ἐνθάδε, Γεθσημανῆ τὸ χωρίον κηδεύσατέ μου τὸ σῶμα καὶ Σὺ Υἱὲ καὶ Θεέ μου παράλαβέ μου τὸ Πνεῦμα, θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ ἀναφέρωμεν εἰς ὁ παρὸν τεύχος περὶ τοῦ Τάφου τῆς Θεοτόκου ἐν Γεθσημανῆ, ἐν συνεχείᾳ τῶν ἄλλων ἱερῶν προσκυνημάτων περὶ τῶν ὁποίων ἐγράψαμεν.

Ὁ ἱερός ναὸς ἐνθάδε πάνσεπτος Τάφος τῆς Θεομήτορος, κεῖται ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἰωσαφάτ ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαράδρας τῆς μεταξὺ τοῦ Ὄρους Μωρία καὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν. Διὰ τῆς κοιλάδος ταύτης τοῦ Ἰωσαφάτ διήλθεν ὁ Δαβὶδ δακρύων καὶ ἀσκηπῆς καὶ ἀνυπόδυτος, διὲ ἐφευγεν ἀπὸ προσώπου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀβεσαλώμ.

Διὰ τῆς κοιλάδος ταύτης πολλάκις διέβη καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, εἴτε μεταβαίνων εἴτε ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν καὶ τῆς κώμης Βηθανίας. Ἐπικρατεῖ δὲ ἡ γνώμη μεταξὺ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν Μωαμεθανῶν, ὅτι ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ ἐβίβει γίνετο ἡ μέλλουσα κρίσις ἐν τῇ Δευτέρᾳ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου, καθὼς ὁ Προφήτης Ἰωὴλ λέγει: «καὶ συνάξω πάντα τὰ ἔθνη καὶ κοιτάξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰωσαφάτ καὶ διακριθήσομαι πρὸς αὐτοὺς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου καὶ τῆς κληρονομίας μου Ἰσραὴλ, ἃ διεσπάρησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι». Ἀλλὰ καὶ ὁ Μοναχὸς Βερνάρδος κατὰ τὸν 9^{ον} αἰῶνα ἔγραψεν ὅτι «ἐνταῦθα ἦν ναὸς τις ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Λέοντος, ἐπὶ τοῦ τόπου ἐνθάδε μέλλει νὰ γίνῃ ἡ μέλλουσα κρίσις.»

Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν κοιλάδα εὐρίσκεται καὶ ὁ ἱερός ναὸς οὗτος. Ὁ ναὸς εἶναι κεχωσμένος μέχρι τῆς ὀροφῆς ἐντὸς τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων καὶ τὸ μόνον ἐξώθεν ὄρατον αὐτοῦ μέρος εἶναι παραλληλεπίπεδον τι μετὰ τινῶν ἀρχιτεκτονικῶν κοσμημάτων, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς πρόναος. Δι' αὐτὸν εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Ναόν, καταβαίνοντες διὰ πλατυτάτης κλίμακος ἐκ 48 βαθμίδων. Εἰς τὴν εἰκοστὴν πρώτην βαθμίδα ἔχομεν ἐκ δεξιῶν μικρὸν καὶ κομψὸν παρεκκλήσιον ἐν ᾧ ὑπάρχειν δύο θυρσοιστήρια ἐπὶ τῶν Τάφων τῶν Θεοπατέρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης Ἀντικρὺ τούτου, ὑπάσχει ἕτερον τοιοῦτον, πρὸς τ' ἀριστερᾶ, οὗ τὸ θυρσοιστήριον καλύπτει τὸν τάφον Ἰωσήφ τοῦ Μνήστορος. Καταβάντες δ' ἄλλας 20 βαθμίδας, ἔχομεν ἐν δεξιούς ἕτερον θυρσοιστήριον ὅπερ καλεῖται παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ἐντεῦθεν στρεφόμενοι κατὰ ἀνατολῆς καὶ εἰς τὸ μέσον περίπου τοῦ Ναοῦ ὑπάρχει Κρυβούκλιον ἐκ μονολίθου βράχου, ἀποχωρισθέντος τῶν ἄλλων, ἐνθα ἐτάφη τὸ πανίεραι καὶ Θεοδόχον σῶμα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὁπότε καὶ μετέστη εἰς Οὐρανίους ὀλόσωμος. Τὸ κρυβούκλιον τοῦτο καλύπτεται ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ὑπὸ μαρμάρων καὶ κοσμεῖται διὰ πολυτίμων κειμηλίων.

Ὁ τάφος κεῖται πρὸς ἀνατολῆς καλυπτόμενος ὑπὸ μαρμάρου, 24 δὲ λυχνίαι ἀργυραὶ καὶ τινες λαμπάδες φωτίζουσιν αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός. Κατὰ τὰς ἱερουργίας ὁ Τάφος χρησιμεύει ὡς Ἁγία Τράπεζα. Ἄνωθεν στεγάζεται ὑπὸ θόλου, ἐπιστεφομένου ὑπὸ τρουλλίσκου κεκοσμημένου διὰ λυχνιῶν καὶ ἄλλων κειμηλίων.

Βορείως τοῦ Τάφου ὑπάρχει θυρσοιστήριον, ἐφ' οὗ λειτουργοῦν αἱ Συριάνοι. Τὸ ὄπισθεν τοῦ τάφου μέρος καλεῖται Καθολικόν, καταλήγον εἰς μύακα καὶ στεγάζομενον ὑπ' ἀρχαιοτάτου θόλου. Ὑπὸ τὸν δυτικὴν μύακα ὑψοῦται ἕτερον θυρσοιστήριον, ἐν ᾧ ἱερουργοῦσιν οἱ Κόπτιοι, ὄπισθεν δ' αὐτοῦ ὑπάρχει σιέρνα μικρὰ ἐν βράχῳ λελαξευμένη, δεχομένη τὰ ὕδατα ἐκ τῶν δωμάτων τοῦ ναοῦ Βορείως τοῦ ναοῦ ὑπάρχει ἐτέρα ἁγία Τράπεζα καλουμένη παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Στεφάνου. Εἰς τὸν πανσεβαστον δὲ τοῦτον ναόν, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι ἔχουσι μέρος ἅπαντα τὰ ἐν ἱεροσολύμοις χριστιανικὰ ἔθνη ἐκτὸς τῶν Λατίνων. Καὶ τὸ μὲν Καθολικόν, τὸ παρεκκλήσιον τῶν Θεοπατέρων, τὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου, τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ τὸ κρύπτη εἰς τὸ βόρειον κέρα τοῦ ναοῦ, ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς ἡμῖν τοῖς Ὀρθοδόξοις, ὁ δὲ λοιπὸς ναὸς καὶ τὸ προσκύνημα, ἐκτὸς βεβαίως τῶν ἐξειδικασμένων μερῶν τοῖς Συριάνοις καὶ Κόπταις, ἀνήκει ἐξ ἡμισείας ἡμῖν τε καὶ τοῖς Ἀρμενίοις, οἵτινες ἔχουσιν ἀποκλειστικῶς καὶ τὸ προαναφερθὲν παρεκκλήσιον τοῦ τάφου Ἰωσήφ τοῦ μνήστορος Ὑπὲρ τὰς 300 λυχνίας ἀνηκούσας ἡμῖν καὶ τοῖς Ἀρμενίοις φωτίζουσι κατὰ τὰς ἑορτὰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦτον.

Τὸ προσκύνημα τοῦτο, ὡς φαίνεται, ἀνήγειρε καθὼς καὶ τὸν Πανάγιον τοῦ Σωτήρος Τάφον ἡ Ἁγία Ἑλένη, διὲ αὐτὴ ἐπεσκέφθη τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὡς μαρτυρεῖ καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος καὶ ὁ Ἱερώνυμος ὅστις μαρτυρεῖ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ναοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν του καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι ἐπὶ τῆς Βασιλείας Πουλχερίας τῷ 418—436 ἦν αὐτόθι ἐξαιρετος ναὸς τῆς Παναγίας Θεοτόκου. Τοῦτον ἀναφέρει καὶ Ἀντωνίνος ὁ ἐκ Πλακεντίας περὶ τὰ 600 μ.Χ. ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου Γεθσημανῆ, εἶναι ὁ ναὸς τῆς Παναγίας. Κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Περσῶν ἐπὶ Χοσρόου (614) ὁ ναὸς οὗτος φαίνεται ὅτι ἔμεινεν ἀβλαβῆς καὶ εἰς τοῦτο συνετέλεσεν ἡ θέσις αὐτοῦ. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τοῦ Ὁμέρ Χαττάπ (687) ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ὁ ναὸς καὶ καθὼς μαρτυρεῖ ὁ ἀραβ ἱστορικὸς Μειζρουδίν, ὁ κατακτητὴς οὗτος κυριεύσας τὴν Ἱερουσαλήμ ἦλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Μαρίας καὶ προσηυχῆθη δις. Ἐκτοτε καὶ ἔως τῆς σήμερον αἱ Μωαμεθανοὶ εὐλαβοῦνται τὸν Πανάγιον τοῦτον Τάφον τῆς Θεοτόκου, εἰς τὸν ὁποῖον καθ' ἑκάστην μεταβαίνουν προσφέροντες ἐλαιον, κηρόν, θυμίαμα κλπ. ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειαν τῆς Ἄντρα — Μαρίας (Ἁγνῆς Μαρίας) ὅπως τὴν ὀνομάζουσιν, λαμβάνοντες παρ' Αὐτῆς θουμασίως τὴν αἰτιουμένην χάριν καὶ ἰασιν τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Ἐξαιρέτως δὲ συρρέουσιν ἐξ ὄλων τῶν χωρίων τῆς Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν πανήγυριν τῆς 15ης Αὐγούστου οἱ Μωαμεθανοὶ τιμῶντες οὕτω τὴν μνήμην Αὐτῆς.

Ὁ ναὸς διεσώθη ἐν ὄλη τῇ ἀκεραιότητι αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1Α' αἰῶνος, κατὰ τὴν ἐποχὴν μεταξὺ ὁ Χαλίφης Ἀβδουλ Μάλεκ ἠθέλησε νὰ ἀφαιρῆσθαι τοὺς ἐν αὐτῇ μαρμαρίνους κίονας καὶ νὰ τοὺς μετακοιῆσθαι εἰς Μέκκαν ἐπειδὴ τότε οὗτος ἔκτιζεν ἐκεῖ τὸν ναὸν τοῦ Κααβᾶ. Ἀλλὰ ἐκώλυθη ὑπὸ τινῶν Χριστιανῶν φίλων του οἵτινες εἶχον παρ' αὐτῷ ἐπιτροπὴν ὑποσχεθέντες εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ τῷ προμηθεύσωσιν ἀλλαχόθεν τὰ ἀπαιτούμενα μάρμαρα. Δυστυχῶς ὁμως ἐπὶ τοῦ διωγμοῦ τοῦ Χάκεμ, τὸν ὁποῖον καὶ εἰς προηγούμενα σημειώματα περὶ τῆς Ἁγίας Γῆς ἀνεφέραμεν, δὲν ἔμεινεν ἀνεπηρέαστος, καθ' ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μνημονεύεται ὡς κατεστραμμένος. Τῷ δὲ 1161 ἡ θυγάτηρ τοῦ Βαλδουίνου τοῦ Β' Μελισσενδῆ, ἐπεσκέυασε τὰ ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν παθόντα μέρη τοῦ ναοῦ καὶ ἐκόσμησε τοὺς τοίχους αὐτοῦ δι' εἰκονογραφίαν, ἐφ' ᾧ καὶ μετὰ θάνατον ἐτάφη ἐντὸς αὐτοῦ ἐν τινὶ κρύπτῃ κειμένῃ ἐν τῷ πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς κλίμακος τοίχῳ καὶ πεφραγμένῃ διὰ κιγκλίδων. Ἐκτοτε τὸ οἰκοδόμημα χάρις εἰς τὸ ἀφανὲς αὐτοῦ καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν Μωαμεθανῶν πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, διήλθε διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀκέραιον καὶ ἀναλλοίωτον. Ὁρᾶται δὲ καὶ σήμερον ἔτι καθὼς φωκᾶς ὁ ἐπισκεψάμενος τοὺς Ἁγίους Τόπους ἐν ἔτει 1187 περιέγραψεν αὐτόν.

Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς περιγραφή τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Πανσέπτου καὶ Θεομητορικοῦ Μνήματος, τὸ ὁποῖον ἐδέχθη τὸ πανακρόατον σῶμα τῆς Βασιλείσσης τῶν Οὐρανῶν καὶ τῆς Γῆς καὶ τὸ ὁποῖον μετὰ τριήμερον διαμονὴν ἐν αὐτῷ μετέστη ἀφθαρτῆς τιμηθὲν πρὸ τῆς καθολικῆς ἀναστάσεως.

B. M. ΣΠΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Ν Ε Ι Ρ Ο Π Ο Λ Η Μ Α

Σ' ἀνθόκηπους βασιλικῶς στῆ γλάστρα
θὰ τραγουδᾷ μαζί τὰ ἴδια λόγια,
σὲ φεγγὴ τῆς νυχτιᾶς γιομάτη ἄντρα
καὶ θὰ τραβᾷ στοῦ Πλάστη τὰ ἀνώγια

Κάθε μου λόγος θὰ εἶναι μιὰ ρίμα
τῶν ἀηδονιῶν οἱ φωνές ἀκόμα

θ' ἀκούγονται γιὰ μέ ἀπ' τὸ μνημα
μεσ' ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ δικό μου στόμα.

Τῆς μοσκοβόλου ἀνοιξῆς λουλούδια
θὲ νὰ μοῦ πνιξοῦν μπουμπουκιοῦ τὸ γῦρο
κι' ὄλα μου, κι' ἡ ψυχὴ θὰ ν' τραγοῦδια
πέταλα ρόδων γιὰ σισμιά τριγύρω.

NEMOS ANEMHS

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΣΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΣΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

2. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ίδρύεται εν Αθήναις ειδική υπηρεσία του Πρακτορείου Στέφανι.
3. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αι γερμανικαί αρχαί διέθεσαν υπέρ των άπόρων παιδιών 20 τόννους γαλέτίας.
4. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αύξάνονται οι μισθοί των έμποροπαλλήλων.
5. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αποκοθίσταται εις τον Αρχιεπισκοπικόν θρόνον ό από Κορινθίας κ. Δαμασκηνός.
7. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ο πρόεδρος της Κυβερνήσεως αναλαμβάνει τό ύπουργείον του Έπισιτισμού.
8. ΙΟΥΛΙΟΥ. Η τιμή του άρτου αύξάνει εις 15 δρχ, την όκάν.
9. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ο Πειραιεύς διαχωρίζεται εις δύο ζώνας γερμανικήν και Ίταλικήν.
16. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αύξάνεται ή τιμή άλατος, σπύριτων, παιγνιοχάρτων και πετρελαίου, όπερ και τίθεται όπό ειδικά δελτία. Δημεύονται αι περιουσίαι άγροτών της Χαλκιδικής πωλησάντων σίτον άνευ άδειας των άρχών. Χρησιμοποίησις Κρητών έφείδρων εις έργα όδοποιίας.
Έπαναλαμβάνεται ή έξυπηρέτησις των έθνικών δανείων.
17. ΙΟΥΛΙΟΥ. Πυρκαϊαί δασών εις διάφορα σημεία της Αττικής. Καίεται τό δάσος Μαλακάσας, τό πύρ έπεκτείνεται πρός τά Κιούρκα και τό Μάξι. Έπίσης πυρκαϊαί εις τάς περιοχάς Βούλας, Γλυφάδας, Βάρης, Πάρνηθος, Πεντέλης και Ύμηττου
Εις τάς τρεις τελευταίας περιοχάς ή φωτιά κατεσβέσθη, άφου έπροξένησε ζημίας.
Εις τάς πλαγιές του Ύμηττου ή φωτιά έξακολουθεί πρός τά όψη Βούλας Βάρης και Βουλιαγμένης.
18. ΙΟΥΛΙΟΥ. Κατάσβεσις των πυρκαϊών των δασών της Αττικής.
19. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αρχονται άνακρίσεις διά καταχρήσεις της τελευταίας πενταετίας.
21. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αύξεις της τιμής του άρτου εις 16.70 κατ' όκάν.
22. ΙΟΥΛΙΟΥ. Καλούνται να άπομακρινθοϋν των Αθηνών έφείδροι μη διαμένοντες μονίμως εις Αθήνας.
24. ΙΟΥΛΙΟΥ. Απάφαισις της Κυβερνήσεως να ένεργή κατασχέσεις επί των μεταφορικών μέσων των λαθροϋλοτόμων.
25. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ανακοινούται ότι κατεδικάσθη εις θάνατον ό καφεκόπτης Δούσης διά παράνομον κατοχήν όπλων και ή καταδίκη έξετελέσθη πλησίον των Αθηνών.
Ωρίσθη από 20—24 δρχ. ή τιμή έξαγοράς της σουλτανίνας.
28. ΙΟΥΛΙΟΥ. Δημοσίευσις του διατάγματος διά τάς αύξήσεις μισθών των ιδιωτικών ύπαλλήλων, αιτινες θα ισχύσουν άναδρομικώς από της Ίουλίου.
Νέαι πυρκαϊαί εις δάση Αττικής παρά τό Κακοσάλεσι και παρά τό Ψυχικό.
29. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ανακοινούται ότι δύο άτομα πλησίον των Αθηνών και εις έν Θεσσαλονίκη άπαντες Έλληνες, έψονεύθησαν επί άποπειρά κλοπής Ιδιοκτησίας του Γερμανικού στρατού.

1. ΙΟΥΛΙΟΥ. Η Γαλλική κυβέρνησις έπέτρεψεν να μετάσχουν γάλλοι έθελονταί εις τον πόλεμον κατά της Ρωσίας.
Η κινεζική κυβέρνησις του Νανκίν άναγνωρίζεται έπισήμως υπό των δυνάμεων του Άξονος.
3. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αι γερμανικαί φάλαγγες διέβησαν τον Προϋθον.
5. ΙΟΥΛΙΟΥ. Έν Ρωσία συνεχίζεται ή γερμανική προέλασις. Οι Ρώσοι άποχωροϋντες πυρπολοϋν άποθήκας, άνατινάσσουν άγροικίας και καταστρέφουν κτήνη.
8. ΙΟΥΛΙΟΥ. Αμερικανικαί δυνάμεις καταλαμβάνουν την Ίσλανδίαν πρός άντικατάστασιν άγγλικών δυνάμεω. Αίτινες θα γρησιμοποιηθοϋν άλλαχοϋ Γερμανικαί από άέρος έπιθέσεις εναντίον λιμένων της Μεγάλης Βρετανίας ως και έναντίον του λιμένος Άλεξανδρείας.
11. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ανακοινούται ότι αι ρωσικαί άπώλειαι άνέρχονται εις ένα εκατομμύριον. Τά Βρετανικά στρατεύματα συγκεντροϋνται κατά της Βηρυττου.
Η έν Κετίγγη συντακτική συνέλευσις κηρύσει τό Μαυροβούνιον άνεξάρτητον κράτος υπό την σιγίδα της Ίταλίας.
12. ΙΟΥΛΙΟΥ. Έν Συρία παύουν αι πολεμικαί έπιχειρήσεις. Οι Γάλλοι του Νιέ - Γκώλ και οι Άγγλοι κυριαρχοϋν. Έν Βερολίνω ταϋτα κρίνονται ως άνικανότης της Γάλλιας να υπερασπισθί τάς άποικίας της.
14. ΙΟΥΛΙΟΥ. Τά γερμανικά στρατεύματα προχωροϋν. Καταγγέλλεται ότι οι Ρώσοι χρησιμοποιοϋν άσφυξιογόνα.
14. ΙΟΥΛΙΟΥ. Διάσπαισις της γραμμής Στάλιν. Συμφωνία Άγγλιας και Ρωσίας περί άμοιβαίας συνδρομής και περί μη συνάψεως χωριστής ειρήνης. Στρατιωτική συμμαχία Άγγλιας και Κίνας
16. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ο κ. Ρούζβελτ διέταξεν να βάλλωνται τά πλοία του άξονος, επιδιώκων τετελεσμένον γεγονός έμπολέμου καταστάσεως.
21. ΙΟΥΛΙΟΥ. Ο Στάλιν αναλαμβάνει καθήκοντα ύπάτου άρχηγου άμύνης αλλά ή προέλασις των Γερμανών τελείως έξουδετέρωσε την όχυράν «γραμμήν Στάλιν».
22. ΙΟΥΛΙΟΥ. Τά Γερμανικά στρατεύματα εκύκλωσαν πολυαριθμούς σχηματισμούς Ρωσικών στρατευμάτων. Ανακοινούται ή αίχμαλωσία του ύπολοχαγοϋ Ίακώβου Στάλιν όστις έδήλωσεν ότι άντελήφθη τό άτοπον της άντιστάσεως εις τ' γερμανικά στρατεύματα, 200 Γερμανικά άεροπλάνα βομβαρδίζουν επί 5 1/2 ώρας την Μόσχαν.
23. ΙΟΥΛΙΟΥ. Βομβαρδισμός της Μόσχας και της Όδησσοϋ. Η Σοβιετική άεροπορία άπώλεσε τάς δύο τελευταίας ήμέρας 242 άεροπλάνα.
Άερομαχία εις την κεντρικήν Μεσόγειον. Ίταλικά τορπιλλοπλάνα έβύθισαν Άγγλικά πολεμικά σκάφη και άλλα πλοία μετέχοντα νηοπομπής.
24. ΙΟΥΛΙΟΥ. Νέαι έπιδρομαί κατά Μόσχας και Όδησσοϋ.
25. ΙΟΥΛΙΟΥ. Εις την Μεσόγειον νέα Ίταλική έπίθεσις κατά άγγλικής νηοπομπής βυθίζει άγγλικά σκάφη. Η Αμερική τaráσεται έκ της υπό των Ίαπώνων καταλήψεως βάσεων εν τη Γαλλική Ίνδοκίνα.
27. ΙΟΥΛΙΟΥ. 12 έπιδρομαί κατά της Πετροπόλεως.
28. ΙΟΥΛΙΟΥ. Νέαι έπιδρομαί κατά Πετροπόλεως και Όδησσοϋ. Η μάχη του Σμόλενσκ εύρίσκεται περί τό τέρμα της.
29. ΙΟΥΛΙΟΥ. Νέα πολύωρος έπιδρομή Γερμανικών άεροπλάνων εις Μόσχαν. Τά γερμανικά ύποβρύχια βυθίζουν εις τον Άτλαντικόν 19 έμπορικά σκάφη άγγλικής νηοπομπής.
Υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ Τόκιο και Βισϋ διά την Ίνδοκίνα.
30. ΙΟΥΛΙΟΥ. Έπιδρομή Ίταλικών άεροπλάνων κατά της Κύπρου. Η Ίαπωνία ήρξατο έπιχειρήσεις κατά της Ταϋλάνδης.
31. ΙΟΥΛΙΟΥ. Στενή ή κύκλωσις των Ρώσων περί τό Σμόλενσκ.

Ο προσφάτως επισυμβάς θάνατος του Δημητρίου Πετροκοκίνου αφήρεσεν από τας τάξεις των διανοουμένων Ελλήνων μίαν έντως έκλεκτήν φυσιογνωμίαν. Ο μεταστας άνήκων εις εύγειή της Χίου οικογένειαν, ειργάσθη επί έτη μακρά εις τὰ καταστήματα των «Αδελφών Ράλλη» έξελιχθείς μέχρι της θέσεως Διευθυντού. Έν τή Ιστορία δέ των καταστημάτων αυτών ών ο βίος υπερβαίνει τον αιώνα, ο Πετροκοκίνος κατέχει θέσιν μεταξύ άλλων συνσδέλων του ολίγες πιστεύσαντες εις τον λόγιον Έρμην δέν τον έθεώρησαν άσυμβίβαστον προς τον Κερδών. Καί δια μελειών συστηματικών άνδειχθησαν εις τα γράμματα. Τοιούτοι ήσαν ο Άλέξανδρος Πάλλης, ο Άργύρης Έφελιώτης, ο Πέτρος Βλαστάς. Συνδεδεμένος μετ' αυτών δια φίλιας ο Πετροκοκίνος, συνεμερίσθη τός οίξοσπαστικής γλωσσικής των άπόψεις.

Αποσυρθείς από τα καταστήματα Ράλλη, ο Πετροκοκίνος εγκατεστάθη εις τας Αθήνας, ένθα έξηκολούθησεν τας πνευματικές του ένασχολήσεις, δημοσιεύσας μελέτας εις διάφορα περιοδικά και εις τό Δελτίον του Εκπαιδευτικού Όμίλου του οποίου ήτο έκ των κυριωτέρων Ιδρυτών. Πλήν της συμμετοχής του εις την Ιδρυσιν του έν λόγω όμίλου ο Πετροκοκίνος διετέλεσεν μέλος της έπιτροπής Νήσων Αιγαίου και της Έπιτροπής περιβάλλεως της Ανατολικής Μακεδονίας κατά τη άνακοτάληψιν αυτής.

Συνεργασθείς δέ μετά του Φιλίππου Αργέντη έβοήθησεν δια της παροχής σημαντικών Ιστορικών σημειώσεων εις την σύνταξιν της ύπ' αυτής Κυρίας Σάρου έκδοθείσης τετρατόμου Ιστορίας της Χίου.

Ιδιαιτέρως δέον να τονισθῃ ή συμβολή του Πετροκοκίνου εις την έκδοσιν των Απάντων του Έυμανουήλ Ροΐδη ύπό του έκδοτικού οίκου Φέξη.

Ο Πέτροκοκίνος συνεργάσθη εις τούς προλόγους της έκδόσεως και εις τὰ σχόλια μετά του καθηγητού Ανδρ. Αδρεάου, και ούτω άμφότεροι—οίτινες ήσαν συγγενείς του Ροΐδη παρέσχον θετικήν προς την μνήμην του ύπηρεσίαν.

ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

(ΑΘΗΝΑΙ, 84 Όδος Ακαδημίας Αριθ. τηλ. 32633)

Ιδρυθείσα ύπό του Συνόδεσμου Βιομηχάνων και του Συνδέσμου των έν Ελλάδι Ανατύμων Έκστρεσιών

Σκοπός της Σχολής είναι ή δια τακτικών μαθημάτων και διαλέξεων ειδική μετεκπαίδευσις των στελεχών της Βιομηχανίας, Βιοτεχνίας και των προς αυτάς συγγενών παραγωγικών κλάδων, δια της παροχής γενικώτερας οικονομικής, νομικής και τεχνικής μορφώσεως, προς έξύψωσιν της έν γενεί επαγγελματικής ικανότητας αυτών.

Η Σχολή λειτουργεί βάσει του Βασιλικού Διατάγματος της 27 Σεπτεμβρίου 1940

Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου **Ήπαμεινώνδας Χαρίλαος.**

Αντιπρόεδρος **Ανδρέας Χατζηκυριακός.**

Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου: Εύαγγελος Ιατρίδης, Μιχ. Ρινόπουλος, Λουκάς Κανακάρης Ροθφος, Ιωάννης Τερζάκης, Αντώνιος Φιξ.

Η φοίτησις προς άπόκτησιν πιστοποιητικού σπουδών είναι διετής

Η φοίτησις προς άπόκτησιν πτυχίου είναι τριετής

Ο Σύνδεσμος των Ελλήνων Βιομηχάνων και Βιοτεχνών δια της ύπ' αριθ. 5137 της 30 Αυγούστου 1940 άποφάσεως αυτο-άναγνωρίζει εις τό πτυχίον των άποφοίτων της Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών, την άξίαν πτυχίου ανωτέρας Σχολής. Εις δέ τό πιστοποιητικόν σπουδών την άξίαν πτυχίου μέσης σχολής.

Ο Σύνδεσμος Βιομηχάνων άναγνωρίζει εις τον κάτοχον του πτυχίου ή του πιστοποιητικού, τό δικαίωμα όπως δασάκις κρίνεται ή προαγωγή του έν τή επιχειρήσει εις ήν εργάζεται, προτιμάται ο κάτοχος του πτυχίου ή του πιστοποιητικού από άλλον υπάλληλον έχοντα ικανότητα ίσην. Τό αυτό δέ δικαίωμα άναγνωρίζεται προκειμένου περί διορισμού εις βιομηχανικές ή βιοτεχνικές επιχειρήσεις. Ο κάτοχος του πτυχίου ή του πιστοποιητικού προτιμάται άλλων ύποψηφίων ίσης ικανότητας. Εις την έπομένην σελίδα έμφτίνεται τό πρόγραμμα έκάστου έτους.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Μαθήματα 1ου έτους	Μαθήματα 2ου έτους	Μαθήματα 3ου έτους
Πολιτική Οικονομία Χημεία Λογιστική Έγκυκλοπαίδεια Δικαίου Βιομηχανική και έργατική νομοθεσία. Βιοτεχνική και Βιομηχανική Ιστορία.	Πολιτική Οικονομία Βιομηχανική Πολιτική Όργάνωσις Γραφείων Έμπορευματολογία Έμπορευματολογική Μηχανολογία. Έγκυκλοπαίδεια του Δικαίου Δημοσιονομία (γενικόν μέρος) Φορολογική νομοθεσία Βιομηχανική και έργατική νομοθεσία.	Πολιτική Οικονομία Οικονομική Έπιχειρήσεων. Έμπορευματολογία Όργάνωσις παραγωγής. Τελωνειακή νομοθεσία Δασμολογική νομοθεσία Λογιστική Φορολογική νομοθεσία

Την διδαχήν του μαθήματος της Βιομηχανικής Πολιτικής ανέλαβον οί κ. κ. Έπ. Χαρίλαος και Ανδρέας Χατζηκυριακός.

Έν άρχή έκάστου έτους τό Διοικητικόν Συμβούλιον της Σχολής θέλει καθορίζει και σειράν διαλέξεων έκ μέρος διακεκριμένων παραγόντων της οικονομικής ζωής του τόπου. Ως και διδακτικές επισκέψεις εργοστασίων.

Ώραι διδασκαλίας: Μειαξύ 7—9 του άπογεύματος.

Ένιαύσιοι έξετάσεις εις τό τέλος έκάστου έτους.

Γίνονται δεκτοί προς έγγραφην υπάλληλοι επιχειρήσεων και άτομα επιθυμούντα να καταρτισθοῦν δι' ύπηρεσίας επιχειρήσεων.

Οί σπουδασταί της Σχολής εις έκάστην ένιαυσίαν έγγραφην ύποχρεούνται να καταβάλουν δραχ. 100 ως δικαίωμα έγγραφής, και δραχ. 500 ως δίδακτρα δυνάμενα να καταβληθώσιν εις δύο δόσεις.

Έγγραφαί ενεργοῦνται καθ' όλα τὰ άπογεύματα από 4 μέχρι 6 ώδης και ήμισείας, εις τὰ επί της όδοϋ Ακαδημίας 84 γραφεία της Σχολής.

Α. Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ "ΕΛΑΪΣ",

ΝΕΟΝ ΦΑΛΗΡΟΝ — Τηλ. 44 - 361

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ:

- Α) ΕΔΩΔΙΜΑ : α) Έξευγενισμένα : Έλαιόλαδον, Βαμβακέλαιον, Καρυδέλαιον, Ζωϊκόν λίπος β) Υδρογονωμένα : Έλαιόλαδα, Βαμβακέλαια, Καρυδίνη, Ίχθυέλαια, γ) Τυποποιημένα : «Έλαιόλαδον άγνόν» Τύπος έλαιόλαδου προς έξαγωγήν. «Φυτινή» Άγνόν φυτικόν βούτυρον. «Φυτολίνη» άντικαθιστώσα τό φρέσκον βούτυρον. «Σπερεδζ» Μαγειρικών βούτυρον άπολειστικώς έξ έλαιολάδου «ΕλαΪς ΝΤΣ» Λευκή έλληνική βρώμη συμπιεσμένη.
- Β) ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ : α) Λινέλαια : Όμά, βρασμένα, διπλοβρασμένα, ραφινάτα, διπλοραφινάτα, λευκά, Stand-oil β) Όξυγονον. γ) Λιπαρά και άστατικά όξεία.
- Γ) ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ : Λινάλευρον, Βαμβακόπητα, Καρυδόπητα, Πίτυρα, βρώμης κ.λ.π.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Πατησίων 30 α
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ: 'Οδ. 'Ορφείως (Ρούφ)
Προϊόντα

Τηλεγρ. Δ)σις <ΟΣΤΕΔΕΡΚΟ>
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: } 24.181 Γραφεία
563.313 'Εργοστάσιον

'Ενεργός άποχρωστικός άγθραξ δι' Οίνοποιϊαν, 'Αμυλοσάκχαρον, Ζακχαροποιϊαν, 'Ελαιουργϊαν, Πυρηνελαιουργϊαν, Σπορελαιουργϊαν κλπ.
Κόλλαι, Σάπωνες, Λιπάσματα, Τροφολί ζώων.

ΜΕΤΑΞΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΟΝ
Η "ΧΡΥΣΑΛΙΣ,"
ΣΤΥΛ. Η. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α. Ε.

Κεφάλαιον όλοσχερώς κατηγον Δρ. 50.000.000
Κεφάλαια 'Αποθεματικά » 19.000.000

ΕΓΓΟΣΤΑΣΙΑ: 'Εν 'Αθήναις Ποδοπόρτη) και έν Γουμνίτση (Μακεδονίας)
ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΗ: Χονδρικής πωλήσεως Μητροπόλεω: 48.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ: Ταχυδρομ. Γραμματ. 68 Τηλεγρ. Μεταξοχουσαλις 'Αθήνας
ΤΗΛΕΦΩΝΑ 'Εργοστ. Ποδοπόρτη άρ. 81-951-81-952 'Αποθήκης 20-248
ΕΙΑΗ ΤΙΝΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ
Κρέν Σιν—Φουλάρ—Ζωρζέτ—Κρεπόν—Μυροκαίν—Σατέν—
Σεριζιέ, Λατέν, Κλοκέ, 'Εμπριμέ.

Η ΕΠΙΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ
ΛΑΝΑΡΑ-ΚΥΡΤΣΗ ΣΙΑΣ Α. Ε.

Φέρει εις γνώσιν του κοινού, ότι ή ειδική έπεξεργασία των ύφασμάτων κατά το σύστημα ONDON SHRUNK την ήποϊαν συνάδελφος επιχείρησις εξαγγέλλει ότι μέλλει αυτη πρώτον έν 'Ελλάδι να εφαρμογή επί των ύφασμάτων της, εφαρμόζεται ύφ' ήμων από το 1928 και εις αυτην οφείλεται ο λόγος ότι τα ύφασμά μας ούτε μαζεύουν ούτε τσαλακώνουν, αποκτήσαντα ούτω την άμέριστον και άνεπιφύλακτον έμπιστοσύνην και εκτίμησιν της πολυπληθοϋς ήμων πελατείας.

ΑΝ. ΕΛΛ. ΕΤ. ΧΗΜ. ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Πλατεία Μητροπόλεω, Τηλέφωνον 80—145
Εμπορική Δ)σις και 'Εργοστάσια: ένΠΕΙΡΑΙΕΙ (ΔΡΑΠΕΤΣΟΝΑ)
'Αριθμός Τηλεφώνου: 40 351

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΥ: 'Υαλοπίνακες: Κοινοί, Διαμαντέ, 'Αδιαφανείς (Μάτ) και Λεϊας 'Επιφανείας. 'Υάλινα είδη Οίκοδομών: Φωταγωγοί, Τούβλα, Πλακάκια, Κέρταμοι.

ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και 'Αποθεματικά Δραχ. 1.205.000.000
Καταθέσεις (τῆ 31 Δεκεμβρίου 1940) , 11.496.000.000

Κεντρικόν Κατάστημα έν 'Αθήναις
'Υποκαταστήματα και Πρακτορεία εις όλην την 'Ελλάδα

'Η 'Εθνική Τράπεζα της 'Ελλάδος εκτελεί πάσης φύσεως τραπεζικας εργασίας και υπό εξαιρετικώς συμφέροντας όρους. Δέχεται δε καταθέσεις εις δραχμάς (εις πρώτην ζήτησιν, επί προθεσμία, διαρκείς και ταμειευτηρίου) με λίαν εύνοϊκά επιτόκια.

Ειδικά εύκολία και συμφέροντες όροι δια τα έμβάσματα και γενικώς τας μετὰ της 'Ελλάδος συναλλαγάς των έν τῆ άλλοδαπῆ 'Ελλήνων. 'Η 'Εθνική Τράπεζα διατηρεί πλήρες δίκτυον άνταποκριτών εις όλας τας χώρας του έξωτερικού, είναι δε άνταποκριτής έν 'Ελλάδι των μεγαλητέρων ξένων τραπεζών.

ΑΝΩΝ. ΕΤ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

'Αριθμός Τηλεφώνου 25-404

Κεφάλαιον καταβεβλημένον Δραχ. 15.000.000
'Αποθεματικά της 30)12)36 » 10.810.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Οίνοποιϊας και Οίνοπνευματοποιϊας έν Καλάμαις.
ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ 'Εν Καλάμαις—Δόγγα—Θούρια.
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Ζυμών 'Αστακοπιΐε έν Σταπιδος έν Καλάμαις
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Παραγωγής τρυγικών οξέων έν Πειραιϊ (όδος Θηβών)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ όδός Κυλοκοτρώνη 11

ΑΝΩΝ. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡ. ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ('Οδός Κοραή 1) — ΤΗΛΕΦ. 22 475

Μεταλλεία Νικελίου έν Λαρίμνη Λοκρίδος
» Χρωμιούχου Σιδήρου έν Λαρίμνη και Λουταίω (Λοκρίδος) Λευκολίθου έν Εύβοϊα

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5